

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

Pismo Uniwersytetu Wrocławskiego

Nr 11 (44)

Rok V
listopad
1999

Cena 1 zł

ISSN 1425-798X

Pomnik Martyrologii Profesorów Lwowskich

DYREKTORZY I KIEROWNICY JEDNOSTEK W UNIWERSYTECIE WROCŁAWSKIM

JEDNOSTKI WYDZIAŁOWE

(UZUPEŁNIENIE WYKAZU Z "PU" NR 10/99)

WYDZIAŁ NAUK HISTORYCZNYCH I PEDAGOGICZNYCH

- ◆ Dr Wanda Grudzińska
- *kierownik Kolegium Nauczycielskiego Pedagogiki*

WYDZIAŁ NAUK PRZYRODNICZYCH

- ◆ Prof.dr hab. ANDRZEJ WIKTOR
- *dyrektor Muzeum Przyrodniczego*
- ◆ Dr hab. TOMASZ NOWAK
- *dyrektor Ogródu Botanicznego*

JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE I POZAWYDZIAŁOWE

- ◆ Mgr TERESA ZARYCH
- *kierownik Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych*
- ◆ Mgr MARIAN ZAMORSKI
- *dyrektor Studium Intensywnej Nauki Języka Angielskiego*
- ◆ Mgr TERESA PEKALSKA
- *kierownik Ośrodka Alliance Française*

- ◆ Dr RYSZARD GŁADKIEWICZ
- *dyrektor Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych*
- ◆ Prof.dr hab. WŁADYSŁAW PAWLAK
- *kierownik Pracowni Atlasu Dolnego Śląska*
- ◆ Dr ANTONI KUCZYŃSKI
- *kierownik Ośrodka Badań Wschodnich*
- ◆ Dr ANDRZEJ ŁADOMIRSKI
- *dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej*
- ◆ Dr LEONARD SMOLKA
- *dyrektor Archiwum*
- ◆ Mgr RYSZARD MLYNARSKI
- *dyrektor Muzeum*
- ◆ Mgr inż. MARIUSZ JĘDRYKA
- *dyrektor Międzywydziałowego Laboratorium Sieci Komputerowych i Oprogramowania*
- ◆ Dr LESZEK RYK
- *kierownik Centrum Podyplomowego Kształcenia Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych*
- ◆ Dr WALENTYNA WNUK
- *kierownik Uniwersytetu Trzeciego Wieku*

PERSONALIA

● Prof. HENRYK RATAJCZAK z Wydziału Chemii UW, członek rzeczywisty PAN, specjalizujący się w spektroskopii molekularnej, chemii kwantowej, chemii strukturalnej, fizyce i chemii ciała stałego oraz fizyce chemicznej został członkiem Academia Europaea z siedzibą w Londynie. Akademia powstała w 1988 roku. Skupia około 1800 członków, w tym 32 Polaków z różnych dziedzin nauki. Prof. Ratajczak jest pierwszym wrocławianinem w tej Akademii. Obecnie profesor przebywa w Paryżu, gdzie od trzech lat pełni funkcję dyrektora Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk.

● Prof. JÓZEF J. ZIÓLKOWSKI, prorektor UW, ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą, został prezesem uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego. Organizacja ta weszła w tym roku w dziewięćdziesiąty pierwszy rok działalności na polskich uczelniach. AZS – najstarsza i największa organizacja studencka powstała w 1909 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim – działa obecnie w 161 szkołach wyższych i zrzesza ponad 45 tysięcy studentów, pracowników uczelni i młodzieży szkolnej. W ostatnich latach powstało 85 nowych klubów uczelnianych, głównie w niepublicznych szkołach wyższych i kolegiach nauczycielskich. Powstało też – w uczelniach publicznych – ponad 800 nowych grup ćwiczących.

● RYSZARD KACZOROWSKI, b. prezydent RP na uchodźstwie i doktor honoris causa UW, został honorowym obywatelem Warszawy.

● Prof. STANISŁAW CHWIROT z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu został ponownie przewodniczącym Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.

● Prof. ANDRZEJ BUREWICZ z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza został przedstawicielem Konferencji Rekto-

rów Uniwersytetów Polskich w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

● Prof. MICHAŁ SEWERYŃSKI i prof. WŁODZIMIERZ SIWIŃSKI, byli przewodniczący KRUP-u, zostali Honorowymi Przewodniczącymi tego gremium.

● JAN CHOROSTKOWSKI, wrocławski radny i jednocześnie przedsiębiorca budowlany, właściciel Dach-Budu został pierwszym w kraju honorowym konsulem Bułgarii we Wrocławiu. Konsulat mieści się w jednym z budynków Dach-Budu przy ul. Komandorskiej 53a/4b. We Wrocławiu, po wojnie powstało dziewięć konsulatów. Najstarszy jest Konsulat Niemiec, a w latach dziewięćdziesiątych powstały konsulaty: Republiki Austrii, Królestwa Holandii, Francji, Meksyku, Wielkiej Brytanii, Rumunii i Szwecji.

● XVII Walne Zgromadzenie delegatów Towarzystwa Miłośników Wrocławia wybrało nowy zarząd (19 osób), nową komisję rewizyjną (7 osób) i nowy sąd koleżeński (5 osób). Na przewodniczącego Towarzystwa wybrano ponownie dr. LEONARDA SMOLKĘ z naszej Uczelni.

● Towarzystwo Miłośników Wrocławia nadało godność honorowego członka 14 osobom, m.in. ks. Henrykowi kard. GULBINOWICZOWI, prof. ROMUALDOWI GELLESOWI, rektorowi naszej Uczelni i prezydentowi Wrocławia, BOGDANOWI ZDROJEWSKIEMU.

● Prof. JAN MIODEK, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UW, zajął czwarte miejsce w plebiscycie "Polityki" w kategorii "osobowości telewizyjne na koniec wieku". Profesor od lat propaguje poprawność języka polskiego w programie "Ojczyzna-polszczyzna" i w rubryce "Rzecz o języku" w "Słowie Polskim". W marcu tego roku został po raz trzeci laureatem Wiktora, nagrody Telewi-

zji Polskiej. Otrzymał też, przyznawanego jeden raz, Superwiktora i Złoty Ekran.

Jeśli chodzi o prof. Miodka [...] byłby pewnie jako gwiazda telewizji sporym zaskoczeniem dla legendarnego teoretyka mediów Marshalla McLuhana, który twierdził, że telewizja, jako medium "zimne", najlepiej prezentuje postacie opanowane, spokojne, nie nadużywające gestykulacji. [...] Tymczasem prof. Miodek przemawia nie tylko ustami, ale i rękami, stosuje modulację głosu niczym aktor z epoki Heleny Modrzejewskiej, co jednak sprawia, że nawet nieokrzesany analfabeta podczas emisji jego programu czuje się do głębi poruszony kwestiami poprawności językowej. "Polityka" nr 47.

Czytelnicy "Polityki" pierwsze miejsce przyznali duetowi Wojciech Mann – Krzysztof Materna. Na drugim miejscu znaleźli się klasycy, czyli Starsi Panowie Dwaj – Jeremi Przybora i Jerzy Wasowski, a na miejscu trzecim – Bogusław Wołoszański.

KONFERENCJA REKTORÓW AKADEMICKICH SZKÓŁ POLSKICH (KRASP)

Prezydium KRASP

- Prof. JERZY WOŹNICKI, rektor Politechniki Warszawskiej, przewodniczący KRASP
- Prof. STEFAN JURGA, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wiceprzewodniczący KRASP, przewodniczący Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich

- Prof. FRANCISZEK ZIEJKA, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wiceprzewodniczący KRASP

Członkowie Prezydium KRASP

- Prof. JANUSZ CZERWIŃSKI, rektor Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku, przewodniczący Konferencji Rektorów Akademii Wychowania Fizycznego
- Prof. WŁODZIMIERZ KLUCIŃSKI, rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych
- Prof. ANDRZEJ MULAŁ, rektor Politechniki Wrocławskiej
- Prof. ZBIGNIEW PUCHAŁSKI, rektor Akademii Medycznej w Białymstoku, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych
- Prof. STANISŁAW RODZIŃSKI, rektor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Artystycznych
- Prof. MICHAŁ ŚLIWA, rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych
- Prof. RYSZARD TADEUSIEWICZ, rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, przewodniczący Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych
- Prof. PIOTR WĘGLEŃSKI, rektor Uniwersytetu Warszawskiego
- Prof. JAN WOJTYŁA, rektor Akademii Ekonomicznej w Katowicach, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Ekonomicznych

Sekretarz Generalny KRASP

- Prof. ANDRZEJ KRAŚNIEWSKI z Politechniki Warszawskiej

Komisje powołane przez Prezydium KRASP

- Komisja ds. Legislacyjnych – przewodniczy prof. JAN WOJTYŁA
- Komisja ds. Finansowania Szkolnictwa Wyższego – przewodniczy prof. PIOTR WĘGLEŃSKI

- Komisja ds. Integracji, Partnerstwa i Standardów Akademickich – przewodniczy prof. ANDRZEJ MULAŁ

Przedstawiciele Konferencji Rektorów

Uniwersytetów Polskich w komisjach KRASP-u

- Prof. ADAM JAMRÓZ (rektor Uniwersytetu w Białymstoku) – Komisja ds. Legislacyjnych
- Prof. MARIAN PŁIŃSKI (rektor Uniwersytetu Gdańskiego) – Komisja ds. Finansowania Szkolnictwa Wyższego
- Prof. TADEUSZ SŁAWEK (rektor Uniwersytetu Śląskiego) – Komisja ds. Integracji, Partnerstwa i Standardów Akademickich

KRASP została powołana 7 czerwca 1997 r. przez rektorów szkół wyższych, będących członkami konferencji rektorów poszczególnych typów szkół wyższych: uniwersytetów, uczelni technicznych, rolniczych, pedagogicznych, ekonomicznych, medycznych, artystycznych. Od 20 kwietnia 1998 r. do KRASP przyjęto rektorów-członków Konferencji Rektorów Akademii Wychowania Fizycznego. Obecnie do KRASP należy 95 uczelni. Celem Konferencji Rektorów jest inspirowanie i koordynowanie współpracy zrzeszonych rektorów oraz reprezentowanych przez nich szkół wyższych. KRASP reprezentuje interesy szkolnictwa wyższego i nauki, a także wspólne interesy akademickich szkół wyższych. Proponuje także przedstawicieli do ponadnarodowych stowarzyszeń rektorów lub uczelni.

CZŁONKOWIE RADY GŁÓWNEJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO NA KADENCJĘ 1999 – 2002 WYBRANI 21 PAŹDZIERNIKA 1999R. uczelnie uniwersyteckie

- prof. JERZY BŁĄŻEJOWSKI (UG)
- prof. BOGDAN FECHNER (UAM)
- prof. BOLESŁAW GINTER (UJ)
- prof. ANDRZEJ JAMIOŁKOWSKI (UMK)
- prof. ZDZISŁAW LATAJKA (UWr.)
- prof. BOGDAN LESYNG (UW)
- prof. JÓZEF MUSIEŁOK (UOp)
- prof. MAKSYMILIAN PAZDAN (UŚl)
- prof. ANDRZEJ PELCZAR (UJ)
- ks.prof. RYSZARD RUBINKIEWICZ (KUL)
- prof. RYSZARD SZCZYGIEL (UMCS)
- dr TOMASZ KOZŁOWSKI (UMK)
- dr RYSZARD MOJAK (UMCS)

uczelnie techniczne

- prof. ANDRZEJ GOMULIŃSKI (PW)
- prof. ANDRZEJ HAŁAS (PW.)
- prof. WOJCIECH MITKOWSKI (AGH)
- prof. RYSZARD PARKITNY (PCz.)
- prof. JAN RYŚ (PKr.)
- prof. JERZY SUWIŃSKI (PŚl.)
- prof. ALEKSANDER WALCZAK (WSM Szczecin)
- dr ANNA BŁACH (PŚl.)
- dr KAZIMIERZ WANKOWICZ (PŁ)

uczelnie medyczne

- prof. PAWEŁ LAMPE (Śl. AM)
- prof. JAN PAWLACZYK (AM Poznań)
- prof. RADZISŁAW SIKORSKI (Śl. AM)
- dr PIOTR ŁAPA (Śl. AM)

uczelnie rolnicze

- prof. ANDRZEJ DUBAS (AR Poznań)
- prof. KAZIMIERZ KOSINIAK-KAMYSZ (AR Kraków)
- prof. CZESŁAWA LIPECKA (AR Lublin)

- dr JAN MASŁOWSKI (AR Lublin)

uczelnie ekonomiczne

- prof. MAREK CAPIŃSKI (W.Sz.Biznesu-NLU, Nowy Sącz)
- prof. WITOLD MAŁECKI (W.Sz.Ubezp. i Bank. w Warszawie)
- prof. EUGENIUSZ RYCHLEWSKI (W.Sz.H.iFin.Międzynar., Warszawa)
- dr KRZYSZTOF PISKORCZYK (Górn.W.Sz.H. w Katowicach)

uczelnie pedagogiczne

- prof. JERZY KREINER (AP Kraków)
- prof. ROMAN OSSOWSKI (WSP Bydgoszcz)
- dr MARIA BASTER-GRZAŚLEWICZ (AP Kraków)

uczelnie artystyczne

- prof. HENRYK KUŹNIAK (PWSFiT w Łodzi)
- prof. ZOFIA URBANY-KRASODĘBSKA (A.Muz. Wrocław)
- st.wykl. PIOTR BOŻYK

uczelnie wychowania fizycznego

- prof. HENRYK GRABOWSKI (AWF Kraków)
- prof. ZDZISŁAW WYŹNIKIEWICZ-KOPP (WAF Gdańsk)
- dr ANDRZEJ KLIMEK (WAF Kraków)

uczelnie zawodowe

- prof. BOGUSŁAW FIEDOR (W.Sz.Bankowa, Warszawa)
 - prof. JERZY KURCZ (PWSzZ, Nowy Sącz)
- Ponadto w skład Rady Głównej wchodzi 5 studentów wybranych przez Parlament Studencki.

KOLEGIUM PROREKTORÓW DS. DYDAKTYCZNYCH I STUDENCKICH UCZELNI WROCŁAWSKICH W KADENCJI 1999 – 2002

- Prof. JERZY ŚWIĄTEK - prorektor ds. nauczania Politechniki Wrocławskiej - przewodniczący
- Prof. ANDRZEJ WITKOWSKI - prorektor ds. nauczania Uniwersytetu Wrocławskiego - wiceprzewodniczący

Członkowie

- Prof. RÓŚCISŁAW ŻERELIK - prorektor ds. studenckich Uniwersytetu Wrocławskiego
- Prof. LUDWIK KOMOROWSKI - prorektor ds. studenckich Politechniki Wrocławskiej
- Prof. STEFAN WRZOSEK - prorektor ds. dydaktyki Akademii Ekonomicznej
- Prof. ZYGMUNT GRZEBIENIAK - prorektor ds. dydaktyki

Akademii Medycznej

- Prof. LESZEK PŁYWACZYK - prorektor ds. studenckich i nauczania Akademii Rolniczej
- Prof. ZBIGNIEW NAGŁAK - prorektor ds. dydaktyki, spraw studenckich i sportu Akademii Wychowania Fizycznego
- Prof. WOJCIECH KANIOWSKI - prorektor ds. dydaktyki Akademii Sztuk Pięknych
- Prof. ANNA TWARDOWSKA - prorektor Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej
- Prof. GRZEGORZ KURZYŃSKI - prorektor ds. naukowo-dydaktycznych Akademii Muzycznej
- Dr KRYSZTIAN KIELB - prorektor ds. studenckich Akademii Muzycznej
- Ks.doc. ANDRZEJ SIEMIENIEWSKI - prorektor ds. naukowo-dydaktycznych Papieskiego Fakultetu Teologicznego
- Ks.doc. PIOTR LISZKA - prorektor ds. studenckich Papieskiego Fakultetu Teologicznego
- Płk.dr JAN CIECKIEWICZ - prorektor ds. dydaktyczno-naukowych Wyższej Szkoły Oficerskiej

KOLEGIUM DYREKTORÓW ADMINISTRACYJNYCH UCZELNI WROCŁAWIA I OPOLA POWOŁANE 26 PAŹDZIERNIKA 1999r.

- Mgr inż. ANDRZEJ KACZKOWSKI (Politechnika Wrocławska) - przewodniczący
- Mgr MAREK KORNAŃSKI (Uniwersytet Wrocławski) - wiceprzewodniczący

Członkowie

- Inż. BOGDAN MAZURKIEWICZ (Akademia Ekonomiczna)
- Mgr ARTUR PARAFIŃSKI (Akademia Medyczna)
- Mgr MARIAN RYBARCZYK (Akademia Rolnicza)
- Mgr LESŁAW BASARA (Akademia Wychowania Fizycznego)
- Inż. WOJCIECH ORZECZOWSKI (Akademia Sztuk Pięknych)
- TERESA KYZIOŁ (Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna)
- Mgr MAREK CEBULSKI (Akademia Muzyczna)
- Ks.mgr GRZEGORZ TRAWKA (Papieski Fakultet Teologiczny)
- Dr KAZIMIERZ SOCHACKI (Uniwersytet Opolski)
- Mgr LEON PRUCNAL (Politechnika Opolska)

NOMINACJE • DOKTORATY • NAGRODY • WYRÓŻNIENIA

☐ Stanowisko profesora zwyczajnego otrzymali

1 listopada 1999r.

prof.dr hab. BARBARA ADAMIAK z Instytutu Nauk Administracyjnych
prof.dr hab. EUGENIA FOJCIK-MASTALSKA z Instytutu Nauk Administracyjnych
prof.dr hab. ARKADIUSZ KOZUBEK z Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej
prof.dr hab. HENRYK PISAREK z Instytutu Filozofii

☐ Stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymali

25 października 1999r.

dr KRZYSZTOF BILIŃSKI z Instytutu Filologii Polskiej
dr habilitowany nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie pracy
Biblia i historiozofia. "Kordian" jako synteza wczesnej twórczości Juliusza Słowackiego.

dr STANISŁAW CEBRAT z Instytutu Mikrobiologii
dr habilitowany nauk biologicznych w zakresie biologii, na podstawie pracy
Analiza właściwości kodujących genomów.

dr JAN SOBCZYK z Instytutu Fizyki Teoretycznej
dr habilitowany nauk fizycznych w zakresie fizyki, na podstawie pracy
Konforemne teorie pola na krzywych algebraicznych.

□ **Stopień naukowy doktora otrzymali**

24 czerwca 1999r.

mgr ROMAN GOTOWAŁA z Instytutu Nauk Geologicznych
dr nauk o Ziemi w zakresie geologii, na podstawie pracy
Tektonika Rowu Kleszczowa na tle geologii regionu Bełchatowa.
Promotor: prof.dr hab. Jerzy Don

14 września 1999r.

mgr ZBIGNIEW PALMOWSKI z Instytutu Matematycznego
dr nauk matematycznych w zakresie matematyki, na podstawie pracy
Oszacowania prawdopodobieństwa przepełnienia bufora w kolejkowych modelach przepływu.
Promotor: prof.dr hab. Tomasz Rolski

17 września 1999r.

mgr MAGDALENA WOŁOSZYŃSKA z Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej
dr nauk biologicznych w zakresie biochemii, na podstawie pracy
Heteroplazma u fasoli zwykłej – geneza i zmienność.
Promotor: prof.dr hab. Hanna Jańska

20 września 1999r.

mgr MONIKA ZAŚKO-ZIELEŃSKA z Instytutu Filologii Polskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, na podstawie pracy
Geologia lingwistyczna w teorii i praktyce.
Promotor: prof.dr hab. Jan Miodek

23 września 1999r.

mgr MIECZYSLAW SOBIK z Instytutu Geograficznego
dr nauk o Ziemi w zakresie geografii, na podstawie pracy
Meteorologiczne uwarunkowania zakwaszenia hydrometeorów w Karkonoszach.
Promotor: prof.dr hab. Jerzy Ludwik Pyka

mgr KRZYSZTOF TURNIAK z Instytutu Nauk Geologicznych
dr nauk o Ziemi w zakresie geologii, na podstawie pracy
Typomorfizm cyrkonu z gnejsów antyklinorium Międzygórza (Masyw Śnieżnika).
Promotor: prof.dr hab. Michał Sachanbiński

24 września 1999r.

mgr EWA BANASZAK-KARPIŃSKA z Instytutu Socjologii
dr nauk humanistycznych w zakresie socjologii, na podstawie pracy
Tożsamość zbiorowa jako kategoria socjologiczna.
Promotor: prof.dr hab. Andrzej Wójtowicz

28 września 1999r.

mgr IGOR BORKOWSKI z Instytutu Filologii Polskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, na podstawie pracy
Język i system propagandy politycznej w prasie 1981 – 1995.
Promotor: prof.dr hab. Jan Miodek

mgr MAŁGORZATA FILIPEK z Instytutu Filologii Słowiańskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa serbskiego, na podstawie pracy
Literatura serbska w Polsce międzywojennej.
Promotor: prof.dr hab. Milica Semków

mgr ANNA MAJEWSKA-TWOREK z Instytutu Filologii Polskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, na podstawie pracy
Rozwój sprawności fonetyczno – fonologicznej dziecka w wieku przedszkolnym.
Promotor: prof.dr hab. Anna Dąbrowska

mgr ROBERT TURKIEWICZ z Instytutu Filologii Germańskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa niemieckiego, na podstawie pracy
Zur Didaktik und Methodik des fremdsprachlichen Unterrichts auf der Primarstufe der Waldorfschule.
Promotor: prof.dr hab. Eugeniusz Roman Lewicki

mgr JACEK SKAWIŃSKI z Instytutu Filologii Polskiej
dr nauk humanistycznych w zakresie języka polskiego, na podstawie pracy
Zwierzęta w kulturze i języku (na materiale polskim i niemieckim).
Promotor: prof.dr hab. Jan Miodek

mgr PRZEMYSŁAW SZCZUREK z Instytutu Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej
dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie pracy
Studia nad genezą i redakcją "Bhagawadgity".

Promotor: prof.dr hab. Joanna Sachse

1 października 1999r.

mgr PIOTR ŁUGIEWICZ z Instytutu Fizyki Teoretycznej
dr nauk fizycznych w zakresie fizyki matematycznej, na podstawie pracy
*Modele kowariantowych i lokalnych oddziałujących pól kwantowych (z nieokreśloną metryką)
ze stochastycznych równań różniczkowych*.

Promotor: prof.dr hab. Roman Gielerak

6 października 1999r.

mgr ANNA HARATYK z Instytutu Pedagogiki
dr nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, na podstawie pracy
Pozaszkolne formy opieki nad dziećmi i młodzieżą w Galicji doby autonomicznej (1867 – 1914).

Promotor: prof.dr hab. Mirosława Chamcówna

mgr BEATA LEJMAN z Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego
dr nauk humanistycznych w zakresie nauki o sztuce, na podstawie pracy
Christian Philipp Bentaum, malarz śląskiego baroku.

Promotor: prof.dr hab. Mieczysław Zlat

mgr MIROSŁAW PIWOWARCZYK z Instytutu Pedagogiki
dr nauk humanistycznych w zakresie socjologii i pedagogiki, na podstawie pracy
*Aktywność społeczno-kulturalna polskich społeczności lokalnych Wielkopolski w zakresie
II Rzeczypospolitej i jej uwarunkowania historyczne*.

Promotor: prof.dr hab. Mirosława Chamcówna

12 października 1999r.

mgr MAREK KRAJEWSKI z Instytutu Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej
dr nauk humanistycznych w zakresie języka grecko-łacińskiego, na podstawie pracy
Prozodia greckich zapożyczeń u Plauta.

Promotor: prof.dr hab. Janina Ławińska-Tyszkowska

29 października 1999r.

mgr JOLANTA JAGOSZEWSKA z Katedry Kulturoznawstwa
dr nauk humanistycznych w zakresie filozofii, na podstawie pracy
"Znaczenie" jako kategoria teorii kultury.

Promotor: prof.dr hab. Stanisław Pietraszko

☐ Kategorie przyznane wydziałom UW. w 1999 roku przez Komitet Badań Naukowych

- Wydział Chemii – kat. I
- Wydział Matematyki i Informatyki – kat. I
- Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych – kat. I
- Wydział Filologiczny – kat. II
- Wydział Nauk Przyrodniczych – kat. II
- Wydział Nauk Społecznych – kat. II
- Wydział Fizyki i Astronomii
 - Instytut Fizyki Teoretycznej – kat. II
 - Instytut Fizyki Doświadczalnej – kat. II
 - Instytut Astronomiczny – kat. III
- Wydział Prawa i Administracji – kat. IV

Wysoka pozycja w kategoryzacji wydziałów ma wpływ na wielkość dotacji KBN, z której finansowane są m.in. współpraca z zagranicą, import czasopism i łączność komputerowa.

☐ Laureatami Nagrody Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej '99 zostali:

w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych

- prof. MIECZYSLAW TOMASZEWSKI z Akademii Muzycznej w Krakowie za dzieło *Chopin. Człowiek, dzieło, rezonans*, stanowiące nową, oryginalną syntezę wiedzy o wielkim kompozytorze;

w dziedzinie nauk przyrodniczych i medycznych

- prof. MACIEJ ŻYLICZ z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku za badania nad białkami regulatorowymi w systemie obrony komórki przed skutkami zmian środowiska zewnętrznego;

w dziedzinie nauk technicznych

- prof. ZDZISŁAW KOWALCZUK z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej za badania w zakresie automatyki, dotyczące projektowania adaptacyjnych układów sterowania procesami czasu ciągłego.

W dziedzinie nauk ścisłych nagrody nie przyznano.

Wśród dotychczasowych laureatów Nagrody FNP są m.in. tak wybitni uczeni, jak prof. ALEKSANDER WOLSZCZAN, prof. EWA KAMIER, prof. WIESŁAW JĘDRZEJCZAK, prof. ZBIGNIEW GRABOWSKI, prof. KRZYSZTOF SELMAJ, prof. TERESA MICHAŁOW

SKA, prof. STANISŁAW KONTUREK, prof. ADAM SOBICZEWSKI, prof. MAKSYMILIAN PLUTA, prof. ALEKSANDER KOJ, prof. BOHDAN PACZYŃSKI, prof. RYSZARD GRYGLEWSKI, prof. ANDRZEJ PACZKOWSKI, prof. ANDRZEJ SZCZEKLIK, prof. LECHOSŁAW LATOS-GRAŻYŃSKI, prof. LESZEK STOCH.

Nagrody naukowe FNP w wysokości 50 tys. złotych są najbardziej cenionym wyróżnieniem przez środowisko naukowe.

□ Profesor ANDRZEJ WISZNIEWSKI, były rektor Politechniki Wrocławskiej, przewodniczący Komitetu Badań Naukowych, a od października br. minister nauki, otrzymał doktorat honoris causa Politechniki Lwowskiej.

□ Podczas X Krajowych Targów Książki w Warszawie nagrodę za rok 1999 otrzymał RYSZARD KAPUŚCIŃSKI za książkę "Heban".

□ Tegoroczną nagrodę Nike otrzymał STANISŁAW BARAŃCZAK za tom poezji pt. "Chirurgiczna precyzja".

□ Międzynarodowe czasopismo pod nazwą "Cellular and Molecular Biology Letters" redagowane przez Zakład Biochemii Genetycznej, Zakład Lipidów i Liposomów oraz Zakład Biologii Komórki Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej Uniwersytetu Wrocławskiego zostało umieszczone na filadelfijskiej liście "Master Journal List". Tak wysoka pozycja pisma spowoduje dwukrotny wzrost punktów algorytmicznych liczonych autorom i jednostkom przez KBN przy rozdziale dotacji na rok 2000.

□ Nagrodę Główną Atena '99 przyznaną w ramach VI Krajowych Targów Książki Akademickiej otrzymały Wydawnictwa Naukowo-Techniczne za książkę "Automatyka zabezpieczeniowa w systemach elektroenergetycznych". Autorami nagrodzonej książki są Wilibald Winkler i Andrzej Wiszniewski. Laureatem Nagrody Ministra Edukacji Narodowej dla najlepiej wydanej książki akademickiej przez wydawnictwo uczelniane zostało Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego za "Nobile claret opus" pod red. Lecha Kalinowskiego, Stanisława Mossakowskiego i Zofii Ostrowskiej-Kęblowskiej. Nagrodzona książka zawiera studia z dziejów sztuki przeprowadzone przez najwybitniejszych przedstawicieli tej dziedziny nauki, dedykowane w siedemdziesiątą rocznicę urodzin prof. Mieczysławowi Zlatowi, historykowi sztuki z naszej Uczelni.

□ Dr KRZYSZTOF GÓRNICZ został powołany na przedstawiciela UW. do kontaktów ze stowarzyszeniem "Legia Akademicka", które zapisało chlubną kartę w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Akt restytuujący działalność "Legii Akademickiej" został podpisany 13 grudnia 1998 r. Fakt ten ma istotne znaczenie w obliczu kryzysu obywatelskiej powinności służby wojskowej, który dotknął także środowiska akademickie.

□ Prestiżową nagrodą imienia Hanny Arendt, autorki fundamentalnych prac o istocie totalitaryzmu, uhonorowane zostały: Ośrodek Badań nad Tradycją Antyczną w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej (OBTA) i Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych (MISH) – eksperymentalne instytucje badawcze i edukacyjne Uniwersytetu Warszawskiego. Nagroda została utworzona na początku lat 90., aby wspierać przemiany edukacyjne w Europie Środkowej i Wschodniej. Przyznawana jest za realizację takich projektów, które prowadzą do trwałych zmian w systemie szkolnictwa wyższego, nadając mu autonomię i budując podmiotowość procesu kształcenia. Nagrodę odebrał 21 października w wiedeńskim Schwarzenberg Palace prof. Jerzy Axer.

ODZNACZENIA I NAGRODY JM REKTORA WRĘCZONE PODCZAS UROCZYSTOŚCI ŚWIĘTA UNIWERSYTETU 15 LISTOPADA 1999R. W AULI LEOPOLDYŃSKIEJ

Krzyże Oficerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymali

- prof. JAN JONCZYK
- prof. KAZIMIERZ WOJCIECHOWSKI

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymała

- prof. ANNA BARTKOWIAK

Złote Krzyże Zasługi otrzymali

- dr RYSZARD ADAMSKI
- prof. STANISŁAW CIECHANOWICZ
- prof. EWA DĘBOWSKA (przyznany w 1998r., nie odebrany w 1998r.)
- prof. JÓZEF FRĄCKOWIAK
- mgr JADWIGA GRZEGORCZYK
- prof. RYSZARD JAKUBAS
- prof. MAREK MACIEJEWSKI
- prof. MARIA STRAŚ-ROMANOWSKA

Srebrne Krzyże Zasługi otrzymali

- mgr MARTA CHRZANOWSKA
- prof. ZBIGNIEW CZAPLA (przyznany w 1997r., nie odebrany w 1998r.)
- prof. JOANNA KRUK-LASOCKA
- mgr JADWIGA ŁUKASZEWICZ
- dr BOGDAN MINCER
- mgr WACŁAW SOBOCIŃSKI (przyznany w 1995r., nie odebrany w 1998r.)

brany w 1998r.)

- mgr HALINA TRUSZ
- dr KATARZYNA WAJDA-HERMANOWICZ
- dr MIECZYSLAW WODECKI (przyznany w 1998r., nie odebrany w 1998r.)
- dr ZDZISŁAW WRÓBLEWSKI

Brazowe Krzyże Zasługi otrzymali

- mgr ELŻBIETA MAJEWSKA
- WŁADYSŁAW SZURKIEWICZ (przyznany w 1997 r., nie odebrany w 1998 r.)
- MAREK WAWER

Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali

- dr MAŁGORZATA BIEN
- prof. MAREK BOJARSKI
- dr BEATA BOROWICZ-SIEROCKA (przyznany w 1998 r., nie odebrany w 1998 r.)
- prof. KRZYSZTOF BORYSLAWSKI
- dr TADEUSZ CUKIERDA
- mgr DANUTA KLONOWSKA
- prof. ALEKSANDER KOLL
- mgr MARIA MAŁKIEWICZ
- dr MARIA MISIEWICZ
- dr ANTONINA POŁOCZEK-ADAMOWICZ
- prof. TADEUSZ RADOŃ

- dr WALENTYNA WNUK

Nagrody JM Rektora dla prorektorów i dziekanów kadencji 1996-1999

- prof. ZDZISŁAW LATAJKA
- prof. WŁADYSŁAW DYNAK
- prof. ANDRZEJ WITKOWSKI
- prof. JERZY KRAKOWSKI
- prof. KRYSZYNA GABRYJELSKA – podwójna kadencja
- prof. KRZYSZTOF WACHOWSKI
- prof. ZDZISŁAW KEGEL
- prof. STEFAN MRÓZ
- prof. TERESA OBERC-DZIEDZIC
- prof. JÓZEF J. ZIÓLKOWSKI – podwójna kadencja
- prof. WŁADYSŁAW NARKIEWICZ

Indywidualne nagrody naukowe otrzymali

- prof. ANNA DĄBROWSKA
– za słownik eufemizmów polskich oraz za książkę *Język polski*
- prof. ANDRZEJ KISIELEWICZ
– za cykl prac dotyczących struktury grup symetrii, półgrup przemiennych
- dr hab. ADAM CHMIELEWSKI
– za pracę habilitacyjną *Niewspółmierność, nieprzekładalność, konflikt. Relatywizm we współczesnej filozofii analitycznej*
- dr hab. STANISŁAW WOŁOWIEC
– za pracę habilitacyjną *Badania żelazoporfiryn metodą spektroskopii 1-D i 2-D 1 H NMR*
- dr ADAM PAWŁOWSKI
– za pracę doktorską *Séries temporelles en linguistique. Avec application a l'attribution de textes: Romain Gary et Emile Ajar*

Naukowe nagrody zespołowe otrzymali

Zespół w składzie

- prof. JAN BOĆ
 - prof. BOGUSŁAW BANASZAK
 - prof. ADAM BŁAŚ
 - prof. KRYSZTIAN COMPLAK
 - prof. JACEK GIEZEK
 - prof. ZDZISŁAW KEGEL
 - prof. MAREK MAZURKIEWICZ
 - prof. ZYGFRYD SIWIK
 - prof. ZOFIA ŚWIDA
 - prof. JANUSZ TRZCIŃSKI
 - prof. KRZYSZTOF WOJTOWICZ
 - dr JAN JEŻEWSKI
 - dr ARTUR ŁAWNICZAK
 - dr MAŁGORZATA MASTERNAK-KUBIAK
 - dr WIESŁAWA MIEMIEC
 - dr JÓZEF REPEL
 - mgr RYSZARD BALICKI
 - mgr MARIUSZ JABŁŃSKI
- za książkę *Konstytucje Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 roku*

Zespół w składzie

- prof. WIESŁAW BOKAJŁO
 - prof. TADEUSZ MARCZAK
 - prof. MARIAN WOLAŃSKI
 - dr JERZY JUCHNOWSKI
 - dr ANDRZEJ CZAJKOWSKI
 - dr PIOTR GRABOWIEC
 - dr KRYSZYNA ROGACZEWSKA
- za monografię *Federalizm. Teorie i koncepcje*

Zespół w składzie

- prof. JANUSZ DROŻDŻYŃSKI
 - dr MIROSŁAW KARBOWIAK
- za cykl prac dotyczących – syntezy, struktury i spektroskopii związków uranu (III), kiuru (III) i bizmutu (III)
- ##### Zespół w składzie
- prof. MIROSŁAW KUTYŁOWSKI
 - dr KRZYSZTOF LORYŚ
 - dr PRZEMYSŁAWA KANAREK
 - mgr TOMASZ JURDZIŃSKI
- za cykl prac na temat teorii obliczeń równoległych i rozproszonych

Nagrody za szczególne zasługi organizacyjne otrzymali

- prof. JAN MOZRZYMAS – za działalność organizacyjną
- prof. WOJCIECH WRZESIŃSKI – za organizację XVI Powszechnego Zjazdu Historyków
- dr MARCIN WINIARSKI – za wdrożenie ECTS na kierunku ekonomia

Nagrodę za zorganizowanie II Festiwalu Nauki Środowiska Wrocławskiego otrzymał zespół w składzie

- prof. ALEKSANDRA KUBICZ
- prof. ADAM JEZIEŃSKI
- dr ZDZISŁAW WRÓBLEWSKI
- dr LESZEK RYK
- mgr ELŻBIETA PŁOSZCZAŃSKA-RADOCH
- mgr ELŻBIETA WRÓBLEWSKA

Nagrody za osiągnięcia organizacyjne otrzymali kierownicy jednostek międzywydziałowych

- mgr TERESA PEKAŁSKA
- mgr TERESA ZARYCH
- dr ANDRZEJ ŁADOMIRSKI
- dr ANTONI KUCZYŃSKI
- dr LEONARD SMOLKA
- mgr MARIAN ZAMORSKI
- mgr RYSZARD MŁYNARSKI

Nagrodę za kierowanie Uniwersytetem III-ego Wieku otrzymała

- dr WALENTYNA WNUK

Nagrodę za 40-letnią działalność na rzecz sportu uniwersyteckiego otrzymał

- mgr RYSZARD POŁOMSKI

Nagrody za pracę na rzecz orzecznictwa dyscyplinarnego dla nauczycieli i studentów otrzymali

- prof. ZOFIA ŚWIDA
- prof. ANDRZEJ ANTOSZEWSKI
- prof. TADEUSZ KUCZYŃSKI
- dr hab. ZDZISŁAW KUBOT
- dr RYSZARD PONIKOWSKI
- dr WŁODZIMIERZ POSNOW
- mgr JANUSZ SAWICKI

Medal 50-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego podczas koncertu organowego w Oratorium Marianum otrzymali

- RICHARD JACOBY, niemiecki organmistrz z Kassel - za odrestaurowanie organów Adama Horatio Caspariniego znajdujących się w Oratorium Marianum;
- mgr MARIA KOWALSKA, konserwator dzieł sztuki – za odrestaurowanie drewnianej obudowy organów Caspariniego

Dyplom z podziękowaniem JM Rektora UW otrzymał

- dr JAN MACIEJ ŻELBROMSKI, historyk i konserwator dzieł sztuki, za odrestaurowanie drewnianej obudowy organów Caspariniego

Nagrodę Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymał

- prof. Janusz Degler - za prace edytorskie w Fundacji dla UW.

KRONIKA

□ 18 października '99 po ponad trzymiesięcznej przerwie Biblioteka Uniwersytecka udostępniła znów czytelnikom największe we Wrocławiu zbiory liczące ponad 3,2 mln woluminów. W czasie remontu rozbudowano system elektronicznego wypożyczania. Katalog komputerowy umożliwia sprawdzenie dostępności interesującej czytelnika pozycji i po wprowadzeniu numeru karty bibliotecznego drukuje automatycznie rewers. Biblioteka Uniwersytecka jest biblioteką publiczną z dostępną w niedzielę czytelnią w godz. od 9.00 - 19.00.

□ 19 października '99 pożegnalną wizytę w Uniwersytecie Wrocławskim złożył ambasador Republiki Czeskiej Karel Stindl, kończący pięcioletnią misję dyplomatyczną w naszym kraju. Spotkał się z obradującymi tego dnia rektorami uczelni Wrocławia i Opola. Honorowego gościa wraz z małżonką podjął przewodniczący Kolegium, prof. Romuald Gelles, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego. Karel Stindl pełnił swą misję w Warszawie od 13 kwietnia 1994 roku. Był najwyższej rangi dyplomata, ambasadorem nadzwyczajnym i pełnomocnym, i drugim przedstawicielem Republiki Czeskiej w Polsce po jej utworzeniu w 1993 roku. Ambasador zabiegał o utworzenie we Wrocławiu Konsulatu Generalnego Republiki Czeskiej. Wola utworzenia tej placówki została potwierdzona we wrześniu tego roku przez prezydentów Czech i Polski. Powołanie placówki konsularnej w naszym mieście byłoby wyjściem na przeciw potrzebom i nawiązaniem do tradycji. We Wrocławiu działał bowiem Konsulat Republiki Czechosłowackiej w latach 1920-1938. Ambasador Stindl utrzymywał żywe kontakty z wrocławskimi uczelniami, m. in. z Politechniką Wrocławską i Uniwersyteciem Wrocławskim. Na Uniwersytecie istnieje Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych oraz specjalność bohemistyka na Wydziale Filologicznym, zajmująca się kulturą i językiem południowego sąsiada. Prof. Gelles złożył na ręce ambasadora w imieniu Kolegium życzenia z okazji przypadającego 28 października święta państwowego, w rocznicę odzyskania niepodległości w 1918 roku. Tego dnia Kolegium Rektorów świętowało także 35-lecie pracy zawodowej komendanta-rektora Wyższej Szkoły Oficerskiej, gen. Ryszarda Lacknera. Relacja z obrad Kolegium Rektorów, p.str. 24.

□ 29 października '99 w sali Senatu podpisana została umowa o współpracy między Uniwersyteciem Wrocławskim a Niderlandzką Unią Językową. Umowę podpisali prorektor, prof. Marek Bojarski i sekretarz generalny Niderlandzkiej Unii Językowej, prof. Koen Jaspaert. Współpraca niderlandystyki wrocławskiej, pod kierunkiem prof. Stefana Kiedronia, z Niderlandzką Unią Językową – ministerialnym organem holendersko-flamandzким trwała od wielu lat i polegała na wymianie naukowej, organizowaniu staży studenckich i inicjatywach kulturalnych. Niderlandzka Unia Językowa wspierała powstanie Biblioteki Niderlandystycznej i Ośrodka Kultury Niderlandzkiej przy ul. Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Powstanie obu tych instytucji pozwoliło ująć tę współpracę w ramy oficjalnej umowy, podpisanej w obecności ambasadora Królestwa Belgii Rafaela van Hellemona, ambasadora Królestwa Niderlandów, Justusa de Vissera i wielu distinguished gości.

Niderlandystyka wrocławska rozwija się w Uniwersytecie Wrocławskim od lat siedemdziesiątych. W 1960 roku

powstał lektorat języka niderlandzkiego, a w 1975 – specjalizacja niderlandystyczna w ramach filologii germańskiej, której twórcą był prof. Norbert Morciniec. Katedra Filologii Niderlandzkiej na Uniwersytecie Wrocławskim jest jedyną w Polsce, założoną w 1990 roku przez prof. Stanisława Prędotę.

□ 5 – 6 listopada '99 w Krzyżowej odbyło się I Dolnośląskie Forum Polityczne i Gospodarcze zorganizowane przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego i Kancelarię Łoży Dolnośląskiej BCC, przy logistycznym wsparciu Fundacji Krzyżowa na Rzecz Porozumienia Europejskiego. Forum wzorowane na tym, odbywającym się w szwajcarskim Davos, było spotkaniem biznesmenów, reprezentujących największe na Dolnym Śląsku stowarzyszenie przedsiębiorców i firmy oraz polityków, wśród których znaleźli się m.in. parlamentarzyści dolnośląscy, starostowie i prezydenci miast, radni Sejmiku Województwa Dolnośląskiego i rektorzy uczelni wrocławskich. Dyskusję na temat: *Edukacja dla przyszłości* prowadził prof. Tadeusz Szulc, rektor Akademii Rolniczej, przy wsparciu prof. Świątki z Politechniki Wrocławskiej, przewodniczącego Kolegium Prorektorów ds. Dydaktyki i prof. Andrzeja Witkowskiego z Uniwersytetu Wrocławskiego, wiceprzewodniczącego tegoż Kolegium.

□ 5 listopada '99 odbyła się inauguracja roku akademickiego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, powstałym z przekształcenia Akademii Teologii Katolickiej. Jest to sześciowydziałowa uczelnia, kształcąca 10 tys. studentów w zakresie prawa, prawa kanonicznego, teologii, filozofii chrześcijańskiej, nauk historycznych i sportowych oraz nauk humanistycznych. Rektorem UKSW jest nadal ks. prof. Roman Bartnicki. W uroczystości uczestniczył Rektor, prof. Romuald Gelles.

□ 6 listopada '99 profesor Jan Cygan z Instytutu Filologii Angielskiej świętował 72. rocznicę urodzin i odejście na emeryturę. Uroczystość odbyła się w rodzimym Instytucie. Władze rektorskie reprezentował na uroczystości prorektor, prof. Rościśław Żerelik. Prof. Cygan był związany z Uniwersyteciem od 1965 roku. Wcześniej pracował na Politechnice Wrocławskiej. W latach 1987-1991 był na naszej Uczelni kierownikiem Zakładu Językoznawstwa Angielskiego, a w latach 1991-1996 dyrektorem Instytutu Filologii Angielskiej. W latach 1969-1970 pracował jako lektor języka angielskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim. Profesor zwyczajny od 1991 roku. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (1956), Złotym Krzyżem Zasługi (1973) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1978). W latach 1971-1998 był redaktorem serii wydawniczej "Anglica Wratislaviensia", a od 1967 roku współpracuje z wydawnictwem "Studia Anglica Posnaniensia" i z "Linguistica Silesiana" (od 1975).

□ 7 – 13 listopada '99 Fundacja Kultury Akademickiej "Universitas" zorganizowała IV Wrocławski Festiwal Filmowy "Najnowsze kino polskie". Na festiwalu zaprezentowano trzynaście filmów, z czego aż osiem w ramach pokazów przedpremierowych. Za najlepszy jury tegorocznego festiwalu (w jego składzie był prorektor UWr. prof. Rościśław Żerelik) uznało film Krzysztofa Krauzego "Dług". Film oparty jest na autentycznych wydarzeniach, które rozegrały się w Warszawie, w styczniu 1999 r. Za najlepszego aktora uznano Andrzeja Chyrę, a najwięk-

szą indywidualnością okazał się Robert Gonera. Nagrodę dla młodego aktora przyznano Karolinie Dryzner, grającej w filmie "Torowisko". Za największą niespodziankę przeglądu uznany został film "Wojaczek", nagrodzony za niekonwencjonalne pokazanie życia artysty przez reżysera Lecha Majewskiego.

□ 10 listopada '99 w naszej Uczelni przebywał z kurtuazyjną wizytą, na zaproszenie Rektora prof. Romualda Gellesa, ks.bp Tadeusz Pieronek, profesor i rektor Papieskiej Akademii Teologicznej. Tego dnia jako gość specjalny uczestniczył w 122. spotkaniu w "Salonie Profesora Dudka", gdzie miał wprowadzenie do dyskusji na temat *Pojednanie – warunkiem troski społecznej o dobro wspólne*. Spotkanie prowadził prof. Józef J. Ziółkowski z UW.

Wymiana umów, które podpisali prof. Koen Jaspaert, sekretarz generalny Niderlandzkiej Unii Językowej i prof. Marek Bojarski, prorektor UW.

□ 11 listopada '99 Mszą św. w Kościele Garnizonowym w asyście wojska rozpoczęły się we Wrocławiu oficjalne obchody 81. rocznicy odzyskania niepodległości. Uroczysta odprawa wart odbyła się na Rynku. Wieczorem w Filharmonii koncertował Krzysztof Jakimowicz wraz z orkiestrą Filharmonii Wrocławskiej pod dyktando Marka Pijarowskiego. W obchodach Święta Niepodległości wziął udział Rektor, prof. Romuald Gelles.

□ 16 listopada '99 na Stadionie Olimpijskim otwarte zostało Dolnośląskie Centrum Medycyny Sportowej. Korzystać będą z niego sportowcy i amatorzy, członkowie wrocławskich klubów sportowych i AZS-ów. Centrum działać będzie pod opieką Akademii Wychowania Fizycznego i Centrum Medycznego "Sanus". W uroczystym otwarciu ośrodka uczestniczyli rektorzy wrocławskich uczelni.

Otwarcie Biblioteki Niderlandzkiej i Ośrodka Kultury Niderlandzkiej

W nowo otwartej Bibliotece Niderlandzkiej, od lewej: dr Jerzy Koch, dhc UW. Eric Joon (Holandia), dhc UW. Han Borg (Uniwersytet Groningen), wicewojewoda Józef Król, prof. Marek Bojarski, prorektor UW., prof. Jos Wilmots (Belgia), laureat Złotego Medalu UW., prof. Stefan Kiedroń, kierownik Katedry Filologii Niderlandzkiej

Ks. bp Tadeusz Pieronek, rektor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie na Uniwersytecie Wrocławskim

Z OBRAD SENATU

20 października 1999

Obradom przewodniczył Rektor, prof. Romuald Gelles, który wręczył akty mianowania na stanowisko profesora i dyplomy studentom, którzy otrzymali w roku akade-

mickim 1999/2000 stypendia ministra edukacji narodowej (p. "PU" nr 10/99).

W części roboczej Senat przyjął wniosek dotyczący

- ☐ mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego
- prof.dra hab. STANISŁAWA CIESIELSKIEGO w Instytucie Historycznym
- prof.dra hab. LEONA KIERESA w Instytucie Nauk Administracyjnych
- prof.dra hab. LEONA OLSZEWSKIEGO w Instytucie Nauk Ekonomicznych
- prof.dra hab. JACKA OTLEWSKIEGO w Instytucie Biochemii i Biologii Molekularnej
- prof.dra hab. JERZEGO WYRZYKOWSKIEGO w Instytucie Geograficznym
- prof.dra hab. ALEKSANDRA KOLLA w Zakładzie Chemii Fizycznej
- prof.dr hab. JANINY SKRZYPIEC-LEGENDZIEWICZ w Zakładzie Chemii Analitycznej
- ☐ mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na stałe
- prof.dr hab. ANNY MIGOŃ w Instytucie Bibliotekoznawstwa
- prof.dra hab. JACKA SOKOLSKIEGO w Instytucie Filologii Polskiej
- prof.dra hab. ZIEMOWITA POPOWICZA w Instytucie Fizyki Teoretycznej

- prof.dra hab. JERZEGO PRZYSTAWY w Instytucie Fizyki Teoretycznej
- prof.dr hab. ELŻBIETY LONC w Instytucie Mikrobiologii
- prof.dra hab. RYSZARDA KRYZY w Instytucie Nauk Geologicznych
- ☐ mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony
- dr hab. ANNY BARTKOWIAK w Instytucie Informatyki

Senat podjął uchwałę w sprawie

- ☐ zmiany trybu studiów na Podyplomowym Studium Edukacji Integralnej dla Nauczycieli Przedmiotów Humanistycznych w klasach IV-VI Szkoły Podstawowej z wieczorowego na zaoczny
- ☐ utworzenia, przy Centrum Podyplomowego Kształcenia Nauczycieli, Studium Podyplomowego "Kompetencje Wychowawcze i Dydaktyczne Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych w Gimnazjum"

Senat wysłuchał informacji

- ☐ o sytuacji finansowej Uniwersytetu Wrocławskiego za 8 m-cy br. wg stanu na 31 sierpnia br.
- ☐ na temat bieżących inwestycji i remontów oraz planowanych w 2000r.

**Odznaczenia państwowe, resortowe i nagrody rektorskie • Odsłonięcie tablicy
Profesorów Krakowskich • Nagroda Rektorów dla profesora Józefa Dudka •
Pierwszy koncert na odrestaurowanych organach Caspariniego
ŚWIĘTO NAUKI WROCŁAWSKIEJ**

15 listopada 1945 roku odbyły się pierwsze wykłady na polskiej uczelni powstałej we Wrocławiu – Uniwersytecie i Politechnice. Na pamiątkę wykładów prof. Hirszfelda na Uniwersytecie i prof. Idaszewskiego na Politechnice obchodzone jest corocznie Święto Nauki wrocławskich uczelni.

Obchody Święta Nauki Wrocławskiej rozpoczęła 15 listopada 1999 roku Msza św. w kościele parafialnym Politechniki pw. Najświętszego Serca Jezusowego, celebrowana przez ks.kard. Henryka Gulbinowicza. Uczestniczyli w niej dwaj ministrowie, prof. Mirosław Handke, minister edukacji narodowej i prof. Andrzej Wiszniewski, minister nauki, przewodniczący KBN. Tradycyjne akademickie wystąpienie podczas Mszy miał prof. Kazimierz Bobowski, historyk z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Po Mszy ministrowie, przedstawiciele władz miejskich i wojewódzkich oraz rektorzy wrocławskich uczelni złożyli kwiaty pod Pomnikiem Martyrologii Profesorów Lwowskich. Wartę zaciągnęły poczty sztandarowe wrocławskich uczelni i wojsko, a Orkiestra Okręgu Wojskowego oparła uroczystość wiązką melodii patriotycznych.

Uroczyste obchody Święta Nauki Wrocławskiej w Uniwersytecie, Politechnice i Akademii Rolniczej połączone były z odznaczeniami państwowymi i resortowymi, wyróżnieniami oraz nagrodami rektorskimi dla najbardziej zasłużonych w ostatnim roku pracowników uczelni (odznaczenia i nagrody wręczone pracownikom UW. p.str. 7,8).

Po obchodach uczelnianych Święta Nauki u zbiegu ulic Sądowej i Świebodzkiej odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy ufundowanej przez społeczność akademicką Wrocławia, która upamiętnia krakowskich profesorów uwięzionych we Wrocławiu w 1939 roku, w 60. rocz-

nicę *Sonderaktion Krakau*. Tablicę odsłanili obecni na uroczystości ministrowie edukacji narodowej i nauki, profesorowie Mirosław Handke i Andrzej Wiszniewski w obecności prorektora UJ, prof. Wojciecha Franciszka, prof. Andrzeja R. Małeckiego, prezesa stowarzyszenia NE CEDAT ACADEMIA, inicjatora odsłonięcia tej tablicy, oraz rektorów wrocławskich uczelni i licznie zgromadzonych przedstawicieli środowiska akademickiego Wrocławia. Ks. kard. Henryk Gulbinowicz dokonał aktu poświęcenia tablicy. Utworami patriotycznymi oparła uroczystość Orkiestra Śląskiego Okręgu Wojskowego. Pod tablicą znicze zapaliła i kwiaty złożyła młodzież akademicka z Krakowa i Wrocławia.

Po południu na uroczystym, otwartym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola w Auli Leopoldyńskiej została wręczona coroczna nagroda Kolegium Rektorów za integrację środowiska akademickiego. Laureatem tegorocznej nagrody został profesor Józef Dudek, uniwersytecki matematyk, twórca "Salonu Profesora Dudka", do którego otrzymał od rektorów wrocławskich i polskich biały skórzany fotel.

Poranną i popołudniową uroczystość w Auli uświetnili nastrojowymi pieśniami Żeński Chór Uniwersytetu Wrocławskiego pod dyktando Barbary Jakóbczak-Zathey oraz towarzysząca chórowi pianistka Joanna Zathey.

* * *

Salon, założony przez profesora Józefa Dudka, rozpoczął swoją działalność w styczniu 1996 roku. Dzięki staraniom gospodarza i wsparciu przyjaciół, miejsce to gromadzi i łączy ludzi nauki, kultury i polityki, o różnorodnych przekonaniach i poglądach, będąc forum spotkań o wielorakim charakterze, od dyskusji politycznych i artystycznych, po naukowe i intelektualne. Spotkania odbywają się w piątki o godz. 19.00 i składają się z trzech

części. W pierwszej, otwartą dyskusję poprzedza wprowadzenie do tematu przygotowane i wygłaszane przez specjalnego, zaproszonego w tym celu gościa. Część druga to 45-minutowy antrakt, w trakcie którego jest czas zarówno na indywidualne salonowe rozmowy, jak i na poczęstunek. Trzecia część, mająca zwykle nieco swobodniejszy charakter, przeznaczona jest na dokonanie dyskusji, odpowiedzi na pytania, wyjaśnienie wątpliwo-

ści i podsumowanie.

Tematy spotkań dobierane są tak, aby przełamywały bariery dziedzin i środowisk, aby gwarantowały zainteresowanie i żywą dyskusję w zróżnicowanym gronie gości salonu. O kształcie salonu i organizacji spotkań decyduje gospodarz, wspierając się niekiedy radą osób, dla których dobro salonu jest równie ważne.

NAGRODY KOLEGIUM REKTORÓW W LATACH 1977 - 1999

Uchonorowani nagrodą Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia za integrację środowiska akademickiego

1977 rok

prof. Włodzimierz BERUTOWICZ – Uniwersytet Wrocławski
prof. Dionizy SMOLENSKI – Politechnika Wrocławska
prof. Włodzimierz TRZEBIATOWSKI – Uniwersytet Wrocławski

1978 rok

prof. Józef FIEMA – Uniwersytet Wrocławski
prof. Stanisław IWANKIEWICZ – Akademia Medyczna
prof. Józef KALETA – Akademia Ekonomiczna
prof. Stanisław TOLPA – Akademia Rolnicza

1979 rok

prof. Kazimierz BORATYŃSKI – Polska Akademia Nauk
prof. Zygmunt SZPARKOWSKI – Politechnika Wrocławska
prof. Stefan SŁOPEK – Akademia Medyczna
prof. Władysław WINCZB – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych
dr inż. Tadeusz ZASTAWNİK – Legnickie Górnictwo Miedziowe

1980 rok (25-lecie Szkół Wyższych)

prof. Tadeusz BARANOWSKI – Akademia Medyczna
prof. Stanisław DAWSKI – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych
prof. Maria JĘDRZEJEWSKA – Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna
prof. Igor KISIEL – Politechnika Wrocławska
prof. Bronisław KNASTER – Uniwersytet Wrocławski
prof. Jan KONOPACKI – Akademia Wychowania Fizycznego
płk. Ryszard MAJEWSKI – Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Zmechanizowanych
prof. Alfred SENZE – Akademia Rolnicza
prof. Stanisław STAPF – Filia Wyższej Szkoły Teatralnej we Wrocławiu
płk.dr Stanisław ŚWIEBODZKI – Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Inżynieryjnych
prof. Bogusława TRZEBIATOWSKA – Uniwersytet Wrocławski
dr inż. Henryk TURAŁA – Dyrektor POLTEGOR-u

1981 rok Stan Wojenny - wznowiono w 1984 roku

1984 rok

prof. Tomasz WINNICKI – Politechnika Wrocławska
Igor PRZEGRODZKI – aktor z Teatru Polskiego

1985 rok

prof. Ryszard BADURA – Akademia Rolnicza
prof. Wacław KASPRZAK – Politechnika Wrocławska
prof. Hugo KOWARZYK – Akademia Medyczna (pośmiertnie)
prof. Kazimierz URBANIK – Uniwersytet Wrocławski

1986 rok

prof. Henryk BALBIERZ – Akademia Rolnicza
prof. Adam ROSŁAWSKI – Akademia Wychowania Fizycznego
prof. Jerzy SKOWROŃSKI – Politechnika Wrocławska
prof. Bolesław WINIARSKI – Akademia Ekonomiczna

1987 rok

prof. Daniel BEM – Politechnika Wrocławska
prof. Julian JONKISZ – Akademia Wychowania Fizycznego
prof. Marian WILIMOWSKI – Akademia Medyczna

1988 rok

prof. Andrzej HAŁAS – Politechnika Wrocławska
prof. Bożena ZAWIRSKA – Akademia Medyczna
doc. Janusz DEGLER – Uniwersytet Wrocławski
doc. Mieczysław ZDANOWICZ – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych

1989 rok

prof. Antoni ARONSKI – Akademia Medyczna
prof. Józef HAŁAS – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych
prof. Wojciech WRZESIŃSKI – Uniwersytet Wrocławski
prof. Tadeusz ZIPSER – Politechnika Wrocławska

1990 rok

prof. Józef POPKIEWICZ – Akademia Ekonomiczna
prof. Ber HAUS – Akademia Ekonomiczna
prof. Bogdan ŁAZARKIEWICZ – Akademia Medyczna
prof. Jan Jaromir ALEKSIUN – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych
prof. Zygmunt HRYNCEWICZ – Akademia Rolnicza
prof. Jerzy HRYNKIEWICZ-STADNIK – Uniwersytet Wrocławski
prof. Stanisław KRUKOWSKI – Politechnika Wrocławska
prof. Krzysztof PIGOŃ – Politechnika Wrocławska

1991 rok

prof. Jan MIODEK – Uniwersytet Wrocławski
ks.bp Adam DYCKOWSKI – Kuria Wrocławska

1992 rok

prof. Jan KMITA – Politechnika Wrocławska

1993 rok

prof. Tadeusz BOBER – Akademia Wychowania Fizycznego

1994 rok

prof. Bogusław HAŁAWA – Akademia Medyczna

Uchonorowani nagrodą Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola za integrację środowiska akademickiego

1995 rok

prof. Jan MOZRZYMAS – Uniwersytet Wrocławski
prof. Zdzisław ZAGROBELNY – Akademia Wychowania Fizycznego

1996 rok

gen. Józef RZEMIEŃ – Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Inżynieryjnych

1997 rok

ks. prałat Stanisław ORZECZOWSKI – duszpasterz akademicki w duszpasterstwie "Wawrzyny"

1998 rok

prof. Andrzej WISZNIEWSKI – Politechnika Wrocławska

1999 rok

prof. Józef DUDEK – Uniwersytet Wrocławski

Inicjatorem powstania Kolegium Rektorów był prof. Tadeusz Porębski, rektor Politechniki Wrocławskiej.

Obchody Święta Uniwersytetu zakończył koncert organowy w Oratorium Marianum na odrestaurowanych organach słynnego budowniczego Adama Horatio Caspariniego. Dzięki częściowej rekonstrukcji mechanizmu i piszczałek dokonanej przez organmistrza Richarda Jacobiego, z pomocą konserwatorów dzieł sztuki, dr. Jana Macieja Żelbromskiego i mgr Marii Kowalskiej, którzy odnowili prospekt (część drewnianą instrumentu), będą to jedne z nielicznych oryginalnych organów barokowych

w tej części Europy nadające się do stylowego wykonywania muzyki mistrzów XVII i XVIII wieku. Zachowanie historycznych wysokości strojów i historycznego sposobu strojenia pozwoli używać ich do muzyki zespołowej wykonywanej na historycznych instrumentach.

Na inauguracyjnym koncercie organowym prof. Romuald Gelles, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego powiedział:

- *Serdecznie witam Państwa na uroczystym koncercie orga-*

nowym, który jest kontynuacją imprez towarzyszących obchodom 300-lecia Uniwersytetu. (...). Dzisiaj po raz pierwszy odbędzie się koncert na odrestaurowanych organach Adama Horatio Caspariniego. Prace nad restauracją tych organów rozpoczęły się od ich inwentaryzacji w marcu 1998 roku. Następne miesiące zajęły przygotowania spraw formalno-prawnych związanych z przekazaniem instrumentu w depozyt. Dopiero pod koniec stycznia br. rozpoczęły się prace restauracyjne instrumentu. Po dziesięciu miesiącach wytężonej pracy dwóch zespołów konserwatorskich mamy przed sobą wspaniałe barokowe organy, którym przywrócono pierwotną barwę dźwięku i barokowy kształt architektoniczny. Chciałbym wyrazić uznanie konserwatorom tego instrumentu w osobach Pana Richarda Jacobiego, Pani mgr Marii Kowalskiej i Pana dr. Macieja Żelbromskiego.

Konserwatorzy organów otrzymali od Rektora dyplomy z podziękowaniem, a R. Jacoby i M. Kowalska medal 50-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego. Medal ten J. M. Żelbromski otrzymał wcześniej – w 1997 roku, za odrestaurowanie Oratorium Marianum.

Odrestaurowane organy w utworach J. J. Frobergera, J. P. Sweelincka, J. C. Kerlla i J. S. Bacha zaprezentowali Jan Tomasz Adamus (organy) i Richard Jacoby (kalkant), poświęcili zaś ks. kard. Henryk Gulbinowicz z ks. bp. Ryszardem Boguszem z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego.

W dalszej części wieczoru koncertowała na historycznych instrumentach Dolnośląska Orkiestra Barokowa z solistami: Marzeną Lubaszko (sopran), Ewą Wojtowicz (alt), Jackiem Wisłockim (tenor) i Bartłomiejem Misiudą (bas).

(K.D.)

Richard Jacoby – narodowości szwedzkiej, mieszkający na stałe w Kassel, reprezentujący firmę Jacoby Orgelbau Restaurierungen Orgelpflege, jest znanym i cenionym organmistrzem o czym świadczą jego prace w zakresie konserwacji, restauracji i inwentaryzacji organów. Do najważniejszych jego prac należą m. in. restauracja organów w Limbach (zbudowanych w 1892 roku przez Gottfrieda Hillebranda), w Grodziszczu (zbudowanych w 1911 roku przez firmę Schlag & Söhne). Odrestaurował także organy ołtarzowe ewangelickiego Kościoła Pokoju w Świdnicy, zbudowane w 1695 roku przez Gottlieba Klose. Mimo znacznych problemów konserwatorskich pieczołowicie odrestaurowane organy wysoko ocenili światowej sławy organiści, którzy koncertowali na tym instrumencie: prof. Wolfgang Zerer (Hochschule für Musik Hamburg), prof. Julian Gembański (Akademia Muzyczna Katowice), Pieter van Dijk (Sweelinck Conservatorium Amsterdam).

Richard Jacoby zna doskonale barokowe organy znajdujące się na Dolnym Śląsku, gdyż niejednokrotnie uczestniczył w ich inwentaryzacji, jak i też udzielał konsultacji w zakresie konserwacji tych instrumentów.

Mgr Maria Kowalska – konserwator dzieł sztuki, prowadziła prace konserwatorskie w Tallinie, kierowała konserwacją malarstwa dziedzica Ratusza w Brzegu. Zajmowała się pracami konserwatorskimi przy wystroju kamienicy Rynek nr 6 we Wrocławiu, a w szczególności stropami i plafonami. Brała udział przy konserwacji malowideł średniowiecznych na ścianach o sklepieniach kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu. Współuczestniczyła w rekonstrukcji sali Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego. Konserwowała polichromie ścian w reprezentacyjnych pomieszczeniach Biblioteki Uniwersyteckiej na ul. Szajnochy.

Dr Jan Maciej Żelbromski – historyk sztuki i konserwator dzieł sztuki, zajmował się rekonstrukcją barokowych sztukaterii w Lubiążu. Prowadził prace konserwatorskie sali Nehringa Uniwersytetu Wrocławskiego. Brał udział w rekonstrukcji kamienicy Pod Siedmioma Elektorami (Rynek nr 8) we Wrocławiu, prowadził prace badawczo-konserwatorskie oraz nadzór naukowy nad odbudową kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu. Opracował projekt i dokonał rekonstrukcji rzeźby i malarstwa w Oratorium Marianum. Dokonał konserwacji malarstwa w Zamku Westerholt – Niemcy. Wykonywał liczne prace badawcze w zakresie polichromii elementów architektonicznych.

Jedyne zachowane na świecie organy Caspariniego zostały zbudowane w 1718 roku. Trafiły w depozyt uniwersytecki z kościoła św. Elżbiety przy wydatnej pomocy bp. polowego Sławoja Leszka Głódzia. Były tam drugim – obok organów Michała Englera – instrumentem, który ocalał z dwóch powojennych pożarów kościoła. Zachowały się duże fragmenty oryginalnego instrumentu oraz jego drewnianej, ozdobnej obudowy. Podczas prac konserwatorskich odkryto pod warstwą przemalowań oryginalne złocenia i polichromię. Muzykujące postaci na obudowie organów przedstawiają św. Cecylię i króla Dawida, i wyglądają podobnie jak na rycinie ze śpiewnika Elżbietańskiego z 1718 roku. Organy mają 13 głosów i około 750 piszczałek. Można je nastrój na dwie wysokości, na tzw. Chorton, czyli dźwięk typowy dla dużych organów lub Cammerton, dźwięk typowy dla Dolnego Śląska.

MOWA WYGŁOSZONA PRZEZ PROF. KAZIMIERZA BOBOWSKIEGO
W KOŚCIELE PARAFIALNYM POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ

SYSTEM WARTOŚCI NA GRUNCIE
PRAWA NATURALNEGO

Eminencjo – Najdostojniejszy Księżu Kardynale!
Szanowny panie Ministrze!
Magnificencje!
Panie Wojewodo!
Czcigodni Zebrani na obecnej Liturgii!

Obchodząc dziś kolejny już raz Święto Nauki Wrocławskiej – winniśmy sobie uświadomić, że żyjąc w okresie głębokiej transformacji ustrojowej, zobowiązani jesteśmy wskazać najistotniej-

sze przełomowe elementy oraz cechy wyjątkowo znamienne naszych dziejów, zarówno państwa jak i mniejszych regionów, dziejów ponad tysiącletniej państwowości, nierozzerwalnie związanej z drogami rozwoju Kościoła.

Millenium istnienia diecezji wrocławskiej przypadające na 2000 rok, diecezji pozostającej do 1812 r. w ramach metropolii gnieźnieńskiej, skłania do głębokiej refleksji nad misją społeczną i narodową jaką ten Kościół lokalny jako instytucja publiczna, pełnił przez wieki na Śląsku, który stanowił pomost pomiędzy trzema krajami Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie stapały się wzorce cywilizacyjne różnych narodowości i krajów, a w efekcie ich przetworzenia powstawały oryginalne wartości, które stanowią dziś dziedzictwo kulturowe Polaków, Czechów i Niemców.

Kościół wrocławski od momentu kiedy Śląsk stawał się coraz bardziej krainą wielonarodowościową, był czynnikiem integrującym różne grupy etniczne, zresztą nierzadko ludzie

działający w ramach Kościoła w pierwszych wiekach funkcjonowania diecezji legitymowali się proveniencją etniczną niemiecką, bądź innych nacji zachodnich, że wspomnę choćby św. Jadwigę z Andechs w Bawarii, będącą dziś również symbolem pojednania polsko-niemieckiego. Dzięki bogactwu przykładów autentycznego współbratania ludzi różnych nacji, którym wypadało żyć wspólnie na Śląsku, kraina ta do dnia dzisiejszego, a więc okresu finalizacji żywych przecieży od wieków tendencji integracyjnych Europy, pełni rolę obszaru integrującego wokół siebie sąsiednie krainy, ponad państwowymi granicami politycznymi.

Warto dziś sobie uświadomić, że Wrocław, w którym my przedstawiciele środowiska akademickiego tego miasta, mamy szczęście przygotowywać młodzież akademicką do twórczego kształtowania codziennej rzeczywistości w przyszłej Europie Ojczyzn, jest miastem gdzie w sposób szczególny zobowiązani jesteśmy do kształcenia i wychowywania w duchu szeroko pojętej wizji wartości bliskich społeczności międzynarodowej. Tu przecież we Wrocławiu, jednym z miast Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, bardziej jak gdzie indziej spotyka się tradycja duchowa Wschodu i Zachodu. Trudno nie dostrzec, że pod tym względem wiele łączy to miasto ze Lwowem, gdzie podobnie jak we Wrocławiu i w ogóle na Śląsku przez wieki wytwarzała się swoista wspólnota tradycji wieloetnicznej, obfitującej w wartości chrześcijańskie, konfesji katolickiej i prawosławia. Wspólnota dziedzictwa kulturowego tak licznych grup etnicznych Wrocławia i Lwowa stanowi dziś nieocenioną pozytywną kategorię w systemie wartości etyczno-moralnych, chrześcijańskich, które zapewne staną się także własnością pozostałych narodowości naszego Kontynentu w momencie jego pełnej integracji w ramach szybko rozszerzającej

się Unii Europejskiej.

Bogaci w niezaprzeczalne wartości wielkiego dziedzictwa kulturowego ukształtowanego przez wieki na Śląsku, we Wrocławiu i we Lwowie, będziemy w stanie wskazać narodom, z którymi wspólnie będziemy dzielić losy Europy Ojczyzn w ramach Unii Europejskiej, jak żyć jako chrześcijanie XXI wieku. Nasza oferta w tym zakresie jest bowiem na Zachodzie Europy pilnie oczekiwana, gdyż jest to wprawdzie obszar kultury łacińskiej, kultury chrześcijańskiej, ale nierzadko mają tam dziś dużą popularność różne religie poza chrześcijańskie, a nade wszystko "bożkowicie" cywilizacji – konsumpcja, pieniądz, swawola, w związku z czym nieraz w pięknych romańskich i gotyckich katedrach jest dość pusto.

Sądzić należy, że w ramach w pełni zintegrowanej Europy, nawet nie zabezpieczonej jakimś specjalnym Europejskim Systemem Bezpieczeństwa, odrębnym od systemu atlantyckiego, nie będą już miały miejsca tak nie przystające do ducha przełomu XX/XXI wieku zatrzważające fakty łamania prawa natury i bazującego na nim prawa stanowionego, jak ohydny mord okupanta hitlerowskiego dokonany na profesorach lwowskich i krakowskich. Podzielili oni los wiernych pobożnych Izraelitów, o których słyszeliśmy w dzisiejszym czytaniu liturgicznym i którzy oddali życie za słuszną sprawę w obronie niezaprzeczalnych wartości religijnych i narodowych. W obecnej Mszy Świętej polecamy Bogu profesorów lwowskich i krakowskich, których dziś wspominamy, a także modlimy się za obecnych pracowników nauki i młodzież akademicką wszystkich uczelni Wrocławia i Opola, ażebyśmy w naszym posłannictwie zawsze kroczyli drogą Nauki i Wiary ku Prawdzie Ostatecznej, którą jest Bóg.

PRZEMÓWIENIE PROF. ANDRZEJA MULARA, REKTORA PWR., WICEPRZEWODNICZĄCEGO KOLEGIUM REKTORÓW
POD POMNIKIEM MARTYROLOGII PROFESORÓW LWOWSKICH

Szanowni Państwo!

Od wielu lat, rokrocznie w dniu 15 listopada spotykamy się pod tym pomnikiem, pomnikiem poświęconym pamięci profesorów lwowskich, zamordowanych we Lwowie w roku 1941. Dzisiejsze nasze spotkanie przypada prawie na sam koniec XX wieku – wieku nieprawdopodobnego rozwoju cywilizacji ludzkiej, ale także wielu straszliwych wojen, ponurych totalitaryzmów i nacjonalizmów.

Ta cezura czasowa zmusza jakby do próby syntezy naszej wiedzy, naszych emocji i refleksji związanych z przerażającą tragedią, która rozegrała się 4 lipca 1941 r. o świcie na Wzgórzach Wóleckich we Lwowie.

Na cokole pomnika czytamy napis "Nasz los przestroga". Trudno o krótszy zapis treści, które wiążą się z pomnikiem.

Los ludzki ... trzeba oddać głos historykowi, przedstawić prawdę.

W ostatnich dniach czerwca 1941 r. wojska sowieckie opuszczają w pośpiechu Lwów, pozostawiając więzienia pełne pomordowanych. 30 czerwca do Lwowa wkraczają wojska hitlerowskie. Zaczyna się bezprzykładny terror, wyłapywanie mieszkańców Lwowa, w szczególności inteligencji. 3 lipca aresztowany został prof. Kazimierz Bartel, następnego dnia 22 profesorów, potem jeszcze 2.

Aresztowań dokonuje Einsatzgruppe C i batalion Nachtigal. Oto dowódcy tych jednostek: kapitanowie Krueger, Schongarth, Szuchewycz, por. Herzner. Aresztowani wieczorem byli brutalnie przesłuchiwanymi przez noc i rozstrzelani we wczesnych godzinach rannych 4 lipca 1941r.

Uczcijmy Ich pamięć, wymieniając ich imiona, nazwiska i choć dwa słowa o tym kim byli. Męczeńską śmierć ponieśli profesorowie lwowscy, pracownicy naukowcy, członkowie ro-

dzin i ich znajomi:

prof. Kazimierz Bartel, kierownik Katedry Geometrii Wykreślnej PLw., kilkakrotny premier i minister RP;

prof. Antoni Cieszyński, kierownik Kliniki Stomatologicznej UJK;

prof. Władysław Dobrzański, ordynator Oddziału Chirurgicznego Państwowego Szpitala Powszechnego; z domu Profesora zostali zabrani i rozstrzelani dr prawa Tadeusz Tapkowski i Eugeniusz Kostecki, mąż gospodyni Profesora;

prof. Jan Grek, 66-letni profesor Kliniki Chorób Wewnętrznych UJK, rozstrzelany z żoną Marią; z domu prof. Greka został zabrany i rozstrzelany Tadeusz Żeleński-Boy, lekarz, pisarz i tłumacz literatury francuskiej, po wybuchu wojny kierownik Katedry Literatury Francuskiej UJK;

doc. Jerzy Grzędziński, kierownik Kliniki Okulistycznej UJK prof. Edward Hamerski, kierownik Katedry Chorób Zakaźnych Akademii Medycyny Weterynaryjnej;

prof. Henryk Hilarowicz, profesor Kliniki Chirurgicznej UJK;

prof. Henryk Korowicz, profesor ekonomii, były rektor Akademii Handlu Zagranicznego;

prof. Włodzimierz Krukowski, kierownik Katedry Pomiarów Elektrycznych PLw.;

prof. Roman Longchamps de Berier, kierownik Katedry Prawa Cywilnego UJK, zamordowany wraz z trzema synami Bronisławem (l. 25, absolwent PLw.), Zygmuntem (l. 23, absolwent PLw.) i Kazimierzem (l. 18);

prof. Antoni Łomnicki, kierownik Katedry Matematyki PLw. doc. Stanisław Mączewski, ordynator Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego;

prof. Witold Nowicki, kierownik Katedry Anatomii Patologicznej UJK, rozstrzelany z synem Jerzym (l. 27, asystent w Zakładzie Higieny UJK);

prof. Tadeusz Ostrowski, kierownik Kliniki Chirurgicznej UJK, rozstrzelany z żoną Jadwigą; razem z nimi zostali rozstrzelani, zabrani z mieszkania Profesora, dr Stanisław Ruff z żoną Anną i synem Adamem, ks. kanonik Władysław Komornicki, Kathy Demko, nauczycielka języka angielskiego i pielęgniarka Maria Reymanowa;

prof. Stanisław Pilat, kierownik Katedry Technologii Nafty i Gazów Ziarnych PLw.;

prof. Stanisław Progulski, 67-letni profesor Kliniki Pediatricznej UJK, rozstrzelany z synem Andrzejem;
prof. Roman Renecki, 74-letni kierownik Kliniki Chorób Wewnętrznych UJK, odbity 10 dni wcześniej z sowieckiego więzienia;
prof. Stanisław Ruziewicz, profesor matematyki, rektor Akademii Handlu Zagranicznego;
prof. Włodzimierz Sieradzki, 70-letni kierownik Katedry Medycyny Sądowej, były rektor UJK oraz Wolisch, właściciel magazynu konfekcyjnego, zabrany z mieszkania Profesora;
prof. Adam Sołowij, 82-letni ordynator Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego zamordowany z 19-letnim wnukiem Adamem Mięśowiczem;
prof. Włodzimierz Stożek, kierownik Katedry Matematyki PLw., rozstrzelany z dwoma synami: Eustachym (l. 29, asystent w PLw.) i Emanuele (l. 24, absolwent PLw.);
prof. Kazimierz Vetulani, kierownik Katedry Mechaniki Teoretycznej PLw.;
prof. Kacper Weigel, kierownik Katedry Miernictwa PLw., rozstrzelany z synem Józefem;
prof. Roman Witkiewicz, kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych PLw.

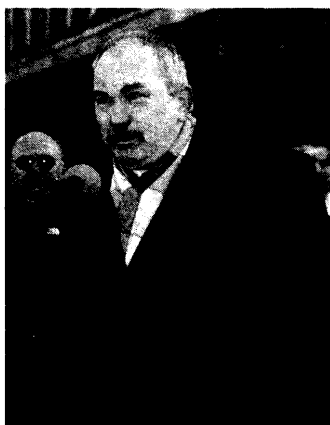
Pomnik ma być przestrożą ... Najpierw kilka słów o tym jak powstał. Inicjatorem był prof. Wiktor Wiśniowski (PLw., PWr.). Projektowali: artysta plastyk Borys Michałowski i ówczesnie dr Tadeusz Zipser, późniejszy rektor PWr. Zbudowany ze składek społeczeństwa i instytucji, został odsłonięty 3 października 1964 roku.

Przestrożą ma być także tablica poświęcona profesorom krakowskim, podstępnie aresztowanym przez hitlerowców w listopadzie 1939 roku. Byli oni więzieni przez ponad 2 tygodnie we Wrocławiu, m.in. przy ul. Sądowej, po czym przewieziono ich do Sachsenhausen i Dachau. Tablica będzie odsłonięta za kilka godzin.

Pomnik i tablica na długie lata powinny być ostrzeżeniem przed zbrodnią, która czai się w systemach totalitarnych i chorośliwych nacjonalizmach. Przebaczenie jest sprawą sumienia każdego z nas, ale sprawą sumienia nas wszystkich jest pamiętanie o heroicznej ofierze życia pracowników naukowych i ich rodzin. Wszystkie nasze myśli i uczucia związane z pomnikiem przekazamy następnym pokoleniom.

Niech ten pomnik nigdy nie porośnie mchem, w szczególności mchem zapomnienia.

PRZEMÓWIENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ, PROF. MIROSŁAWA HANDKEGO
POD POMNIKIEM MARTYROLOGII PROFESORÓW LWOWSKICH

Eminencjo, Panie Ministrze, Magnificencje, Szanowni Państwo,

Niepodważalną istotą misji Uniwersytetu jest poszukiwanie prawdy i przekazywanie jej. Prawda w tych poszukiwaniach i przekazie nie może być ani limitowana ani relatywizowana. Czyż więc systemy totalitarne mogły się z tym pogodzić, bo skoro nie może być limitowana, skoro nie może być relatywizowana, to musi ona powstawać w atmosferze wolności. Istotą każdego sy-

stemu totalitarnego jest zniszczyć istotę uniwersyteckości. Uniwersytet to także wychowanie pokoleń ludzi inteligentnych, ludzi inteligentnych w rozumieniu właśnie niezależności w poszukiwaniu prawdy i przekazywaniu jej. Czy więc system totalitarny może tolerować inteligenta? Proszę zobaczyć co robiły systemy totalitarne; jeśli nie mogły zniszczyć instytucji, to szybko niszczyły ludzi, którzy byli nośnikami idei poszu-

kiwania prawdy i przekazywania prawdy. To stało się udziałem najpierw inteligencji uniwersyteckiej, najpierw w Krakowie. W Krakowie jednak sprawdzono, że nie można tego przedłużyć, tylko trzeba się zdecydować i tak postąpili we Lwowie.

Dzisiaj we Wrocławiu jakoś dziwnie splatają się losy, właśnie profesorów krakowskich i lwowskich. Odsłonimy dzisiaj tablicę upamiętniającą pobyt profesorów krakowskich w drodze do Sachsenhausen. 6 listopada w Collegium Novum razem z rektorem Uniwersytetu odsłoniliśmy tablicę upamiętniającą właśnie profesorów lwowskich. Pamiętajmy także i o drugim totalitaryzmie, o hekatombie strat polskiej inteligencji. Przecież Katyń to polska inteligencja, przecież Powstanie Warszawskie to polska inteligencja. Możemy więc chyba śmiało powiedzieć, że w II wojnie światowej mieliśmy do czynienia z holocaustem polskiej inteligencji, ponieważ skazanym się było za to, że się było polskim inteligentem. Niech ten pomnik i ten napis "Nasz los przestrożą" będzie także dla nas przestrożą. Nie wolno ograniczać się w poszukiwaniu i przekazywaniu prawdy, nie wolno niszczyć instytucji służących temu, bo jeżeli to się będzie działo to już bardzo blisko tej tragedii. Popatrzmy więc na ofiarę profesorów lwowskich, krakowskich i całej polskiej inteligencji tak, aby była przestrożą dla nas wszystkich. Wieczne odpoczywanie racz im dać Panie.

PRZEMÓWIENIE PROF. ROMUALDA GELLESZA, REKTORA UW, NA UROCZYSTOŚCI ŚWIĘTA UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO
W AULI LEOPOLDYŃSKIEJ

Wysoki Senacie! Ekscelencje! Magnificencje! Szanowni Goście!

Jeden z wrocławskich historyków, już nieżyjący, zatytułował swoją pracę o naszej uczelni tak: "Cztery początki Uniwer-

sytetu Wrocławskiego".

Pierwszym początkiem był niezrealizowany ostatecznie projekt powołania Uniwersytetu we Wrocławiu w 1505 roku. 20 lipca tego roku, król czeski, Władysław Jagiellończyk, syn Kazimierza Jagiellończyka, króla polskiego, wystawił akt fundacyjny Generale Litterarum Gymnasium czyli Uniwersytetu Wrocławskiego. Miała więc powstać we Wrocławiu wyższa uczelnia, kształcąca słuchaczy w teologii, prawie kanonicznym i politycznym, a także specjalistów w dziedzinie filozofii, medycyny, gramatyki i retoryki, geometrii, arytmetyki, muzyki i astronomii. Uzasadnienie wyboru Wrocławia na siedzibę wyższej uczelni napisał sam król czeski Władysław – "jest stolicą Śląska". Planu tego nie udało się jednak urzeczywistnić. Różne krążyły na ten temat domysły. Wielu, wśród nich także polski kronikarz Maciej Miechowita, obciążało krakowskich profesorów zarzutem dostarczenia argumentów do odrzucenia przez papieża Juliusza II prośby o wykonanie fundacji Władysława Jagiellończyka.

Na kolejną szansę czekał Wrocław prawie 200 lat, do 1702 roku, kiedy to cesarz austriacki Leopold I Habsburg wydał dekret, którego mocą nadano status uniwersytecki kolegium

jezuickiemu, istniejącemu we Wrocławiu od 1641 roku. Nowa uczelnia, zwana Akademią Leopoldyńską, miała dwa wydziały: teologii i filozofii.

Trzecim etapem w dziejach wrocławskiej uczelni był rok 1811. Dekret króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III powołał do życia Universitas Litterarum Wratislaviensis. Tym razem nowa szkoła powstała z dwu wyższych szkół wyznaniowych, katolickiej Akademii Leopoldyńskiej i protestanckiej Viadriny, zamkniętej we Frankfurcie nad Odrą.

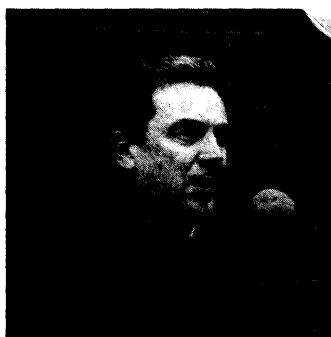
Wreszcie czwarty etap w dziejach Wrocławskiego Uniwersytetu otworzył dekret Rządu Polskiego z 24 sierpnia 1945 roku powołujący do życia dwie wyższe uczelnie Wrocławia: Uniwersytet i Politechnikę, szkoły odrębne, ale połączone unią personalną, osobą wspólnego rektora. Pierwszy wykład w polskim powojennym Wrocławiu odbył się 15 listopada 1945 roku. Od tego właśnie dnia liczona jest historia powojenna wrocławskich szkół akademickich. Na pamiątkę tego wydarzenia obchodzimy Święto Nauki we Wrocławiu, w tym Święto Uniwersytetu.

Dzisiejsze Święto Uniwersytetu skłania do refleksji. Przed nami jubileuszowe – w przyszłym roku 55-lecie polskiej powojennej nauki we Wrocławiu, a dokładnie za 3 lata, w 2002 roku, wielki jubileusz 300-lecia Uniwersytetu. Do tego wiel-

kiego jubileuszu, nad którym patronat honorowy objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski już teraz rozpoczęliśmy przygotowania. rejestr planowanych jubileuszowych inwestycji i poważniejszych remontów jest bardzo ambitny, ale chyba realny. Chcemy by wypięknił Gmach Główny i jego otoczenie, by powstały nowe domy studenckie, budynek dla Instytutu Informatyki, Herbarium i inne. Pragniemy by uczelnia nasza weszła w czwarte stulecie swego istnienia z bogatym i różnorodnym programem badań naukowych, z nowoczesną, na wysokim poziomie stojącą dydaktyką, włączoną w europejski system punktów transferowych, z rozwiniętą i atrakcyjną wymianą i współpracą z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. W tych działaniach bardzo liczymy na poparcie i udział całej społeczności akademickiej.

Wyrazem uznania dla dotychczasowych osiągnięć naukowych naszych kolegów były przyznane w tym roku nagrody Ministra Edukacji Narodowej wręczone podczas inauguracji. Obecnie, w dniu Święta Uniwersytetu, wręczonych zostanie 20 odznaczeń przyznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej oraz 12 Medali Komisji Edukacji Narodowej przyznanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wiele osób wyróżnionych też zostało nagrodami rektorskimi.

WPROWADZENIE PROF. ROMUALDA GELLESA, PRZEWODNICZĄCEGO KOLEGIUM REKTORÓW, NA UROCZYSTOŚCI ODSŁONIĘCIA TABLICY PROFESORÓW KRAKOWSKICH WE WROCŁAWIU W 60. ROCZNICĘ *SONDERAKTION KRAKAU*

Dziś rano, zgodnie z tradycją Święta Nauki Wrocławskiej, społeczność akademicka naszego miasta oddała hołd pomordowanym w czasie wojny profesorom lwowskim, składając wiązanek kwiatów pod pomnikiem przy pl. Grunwaldzkim.

W tym roku, w 60. rocznicę *Sonderaktion Krakau* – aresztowania przez Niem-

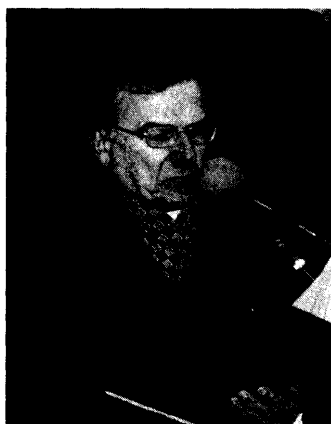
ców profesorów krakowskich, postanowiliśmy uczcić to wydarzenie odsłonięciem tu we Wrocławiu tablicy pamiątkowej.

6 listopada 1939 roku hitlerowcy zaarrestowali w Krakowie 182 profesorów i innych pracowników uczelni tego miasta. Po kilku dniach, 10 listopada, przewieziono ich najpierw do Wrocławia, gdzie więziono ich przy ul. Kleczkowskiej i tu przy ul. Świebodzkiej. Stąd przewiezieni zostali 27 listopada do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen.

O tym wrocławskim epizodzie gehenny uczonych krakowskich przypominać będzie umieszczona w tym miejscu tablica.

W imieniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola witam serdecznie wszystkich tu zgromadzonych.

PRZEMÓWIENIE PROF. WOJCIECHA FRONCISZA, PROREKTORA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO POD ODSŁONIĘTĄ TABLICĄ PROFESORÓW KRAKOWSKICH

Eminencjo, Magnificencje, Szanowni Państwo,

Minęło właśnie 60 lat od czasu, gdy w głównym gmachu Uniwersytetu Jagiellońskiego miała miejsce jedna z najczarniejszych kart w dziejach europejskiej nauki: gdy w podstępny sposób uwięziono a następnie wywieziono do obozu w Sachsenhausen grupę 183 pracowników naukowych. Podstęp polegał na tym, że władze niemieckie zaprosiły do gmachu Collegium Novum profesorów w celu wysłucha-

nia wykładu na temat niemieckiego punktu widzenia na sprawy nauki i szkół wyższych. Tymczasem zamiast wykładu SS-Sturmabführer Bruno Muler krótko oświadczył, że Uniwersytet Jagielloński był zawsze centrum propagandy antyniemieckiej, że rozpoczął swoją działalność bez pytania władz niemieckich o zgodę, a zatem – że wszyscy zostają aresztowani i przewiezieni do obozu koncentracyjnego. Nastąpiła brutalna akcja gestapo wobec zebranych. Lżeni i bici profesorowie zostali wyprowadzeni do przygotowanych ciężarówek. Los 144 pracowników UJ podzieliło w tym dniu także 21 profesorów AGH, którzy – korzystając z gościnności ówczesnych władz UJ – obradowali w sali posiedzeń Wydziału Filozoficznego, 3 pra-

cowników Akademii Handlowej oraz kilka osób przypadkowo znajdujących się w tym czasie w gmachu. Łącznie do więzienia wojskowego przy ul. Montelupich, a następnie – do koszar 20. pułku piechoty przy ul. Wrocławskiej odwieziono 183 osoby. Stamtąd przetransportowano ich do Sachsenhausen. Na tej klawarii uczonych krakowskich ważną stacją okazał się Wrocław.

Przwieziono tu uczonych krakowskich nocą z 9 na 10 listopada. Z dworca kolejowego ok. 100 więźniów przewieziono do więzienia śledczego przy Freiburgerstrasse (obecna Świebodzka), ponad siedemdziesięciu pozostałych do więzienia karnego przy Kletschkauerstrasse (obecnie – Kleczkowska). Po 18 dniach wywieziono wszystkich do obozu w Sachsenhausen.

Sonderaktion Krakau była świadomą próbą zniszczenia polskiej elity intelektualnej. Próżno szukać w kronikach światowej nauki wydarzenia o podobnych charakterze. W straszliwych warunkach obozu w Sachsenhausen już w pierwszych tygodniach zmarło kilkunastu naszych uczonych, w tym: prof. Stanisław Estreicher, Michał Siedlecki, Kazimierz Kostaniecki, Jerzy Smoleński i Ignacy Chrzanowski. Z chorób i wyczerpania bezpośrednio po powrocie z obozu zmarło kilkunastu następnych. W Sachsenhausen zginęli krakowscy profesorowie pochodzenia żydowskiego z Leonem Sternbachem na czele. Nazwiska trzydziestu ofiar tego bezprzykładnego w dziejach Europy terroru znajdują się na wielkiej tablicy położonej na ścianie zewnętrznej Auli krakowskiego Collegium Novum.

Wydarzenie sprzed 60 lat stały się jednak zarazem – trzeba to przyznać – widomym znakiem potęgi nauki. Na akt terroru

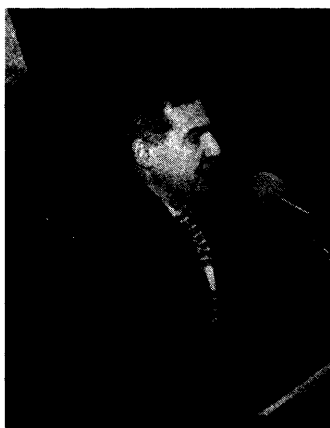
hitlerowskiego zareagował świat nauki. W akcji obrony krakowskich uczonych włączyli się ambasadorowie obcych państw w Niemczech, a także uczeni francuscy, amerykańscy i włoscy. Co godne podkreślenia, w obronie polskich uczonych stanęła także grupa uczonych niemieckich ze słynnym sławistą Maxem Vasmerem i przyrodnikiem Karlem von Frischem na czele. Dzięki tej akcji w dniu 8 lutego 1940 roku część starszych uczonych powróciła do domu. Dwunastu innych, a także młodszy ich koledzy (urodzeni po 1900 roku) przewiezieni zostali do Dachau. Większość z nich powróciła do Krakowa w listopadzie 1941 roku.

Sonderaktion Krakau czarnymi zgłoskami zapisana została w dziejach nauki polskiej i światowej. Była początkiem wielkiej akcji eksterminacji uczonych polskich. Przypomnijmy: ofiarami hitlerowskich, a potem także stalinowskich oprawców byli profesorowie z innych uczelni polskich: z Warszawy, Poznania, Wilna i Lwowa. Tu, we Wrocławiu, stoi pomnik profesorów lwowskich zamordowanych latem 1941 roku na Wzgórzach Wóleckich. W dniu 6 listopada br. tablicę upamiętniającą ofiary terroru hitlerowskiego odsłonięto w krakowskim Collegium Novum. A ileż innych tablic i pomników należałoby wzniesić i odsłonić, aby upamiętnić tragedię tych uczonych polskich, którzy zginęli w Katyniu, Starobielsku, Char-

kowie czy na syberyjskiej katorzędzie? Ziemia polska od stuleci przesiąknięta jest krwią męczenników sprawy narodowej. Nie wolno nam zapomnieć o nich. Nie wolno nam zapominać o naukach płynących z tej karty historii. Dlatego należy cieszyć się, że z inicjatywy stowarzyszenia *Ne cedat Academia*, a staraniem środowiska akademickiego Wrocławia dziś odsłaniamy tu tablicę upamiętniającą krakowskich uczonych. Niech pamiętają o ich tragedii przyszłe pokolenia studentów i uczonych wrocławskich. Niech stanowi ona przestrożę i lekcję historii, która nigdy nie może się powtórzyć. Niech stanie się zaczynem dyskusji nad rolą nauki w historii naszego narodu. Tego narodu, którego tylu uczonych synów oddało życie w obronie Ojczyzny, ale także – w obronie prawdy, w obronie nauki.

Pragnę w imieniu Rektora UJ, Senatu naszej uczelni, a także całej społeczności akademickiej Krakowa serdecznie podziękować władzom uczelni wrocławskich, a szczególnie Uniwersytetu i Politechniki, za "krakowską" tablicę. Niech będzie ona widomym znakiem związków łączących nasze dwa miasta. Niech pamięć o ofiarach *Sonderaktion Krakau* stanie się trwałym dowodem więzi środowiska akademickiego polskiego nie tylko w przeszłości, ale także w walce o lepsze dni nauki w Polsce w przyszłości.

PRZEMÓWIENIE PROF. ANDRZEJA R. MAŁECKIEGO, PREZESA STOWARZYSZENIA *NE CEDAT ACADEMIA*,
INICJATORA ODSŁONIĘCIA TABLICY PROFESORÓW KRAKOWSKICH WE WROCŁAWIU

Rozpoczynając moje wystąpienie, pragnę przeczytać tekst dostarczony mi onegdaj z sekretariatu Stowarzyszenia *NE CEDAT ACADEMIA*

Wasza Eminencjo! Panie Prezesie! Szanowni Goście!

Historia pokazuje, że okupanci zwykle zwracali się przeciwko twórcom kultury i nauki. Uwięzienie Profesorów uczelni krakowskich nie było przypadkiem. Elita narodu decyduje, czy będzie on silny swoimi umiejętnościami, czy też słaby i pozbawiony ducha. Dlatego właśnie, kierowany prze-

mnie Rząd zdecydował się podjąć radykalne kroki mające na celu reformę naszej oświaty. Mam nadzieję, że w ten sposób możemy przyczynić się do kontynuowania tradycji polskiej nauki, której wybitnymi przedstawicielami byli Profesorowie, ku czci których odsłaniana jest dzisiaj ta tablica ...

Pragnę złożyć podwójny hołd wszystkim ludziom nauki prześladowanym, represjonowanym i pomordowanym przez hitlerowskiego okupanta. Składam bowiem ten hołd jako Polak i premier Rządu Polskiego, jak również jako naukowiec. Życzę Państwu, abyście godnie kontynuowali ich dzieło.

Podpisał - Jerzy Buzek

Ośmielony tymi słowami wielkiego Reformatora Państwa Polskiego, zwracam się do Pana Ministra Nauki. Pański gorący apel, z lutego b.r., o odbudowę etosu uczonego, nie trafił w pustkę. Stowarzyszenie *NE CEDAT ACADEMIA*, które powstało dla uczczenia męczeństwa, bohaterstwa i pracy Profesorów i Studentów czasu wojny, służy tej wielkiej sprawie od dwóch lat. Może doczekamy się wspólnie, używając Pańskich słów, że społeczeństwo znowu będzie postrzegać uczonego jako wzór człowieka uczciwego, rzetelnego i szlachetnego.

Ale czy nie warto wziąć przykładu z Kościoła, który działa na tej piastowskiej ziemi od tysiąca lat? Posługuje się on w swym dziele wzorem Świętego i Męczennika, nie wahającego się oddać życia dla Prawdy i Wiary. Nauka Polska też ma swoich Świętych i Męczenników! Krakowscy Profesorowie 6 listopada 1939r. wzięli na siebie odpowiedzialność za honor całej Polskiej Nauki. Gdy okupant pobił polską armię i chciał zgasić światło Ducha naszego Narodu, stanęli do walki w okopach

jagiellońskiej twierdzy, wierni jej prastarej dewizie: *NE CEDAT ACADEMIA = NIE UGNIEMY SIĘ = NIECH SIĘ AKADEMIA NIGDY NIE PODDAJE !*

Wierni w służbie Nauce i Narodowi stali się od początku wojny źródłem pokrzepienia dla polskiego społeczeństwa, a zwłaszcza dla kolegów z innych uniwersytetów, kiedy ich brano z Poznania czy Warszawy, z Wilna, Lublina lub Lwowa. Oni wszyscy byli z nimi, bo poszli pod ścianę, do więzień i obozów, za tę samą wielką ideę niepodległości duchowej wobec przemocy. Czy nie zasługują na wyniesienie na ołtarz Polskiej Nauki, aby corocznie, w dniu 6 listopada, czczono Ich męstwo i ofiarę?

Na sztandarach polskich żołnierzy, którzy tak pięknie towarzyszą naszej uroczystości, wypisane są trzy słowa: Bóg - Honor - Ojczyzna. Czym jest Honor Uczzonego, za który zginęli Stanisław Estreicher, Jerzy Smoleński, Kazimierz Kostanecki, Antoni Hoborski, czy najokrutniej zamordowany - Wiktor Ormicki? Jest odbiciem obecności w człowieku Ducha Świętego, tej Iskry Bożej, która rozświetlając ścieżki naszego poznania, nakazuje nam jednocześnie WIERNOŚĆ PRAWDZIE, NIEPODLEGŁOŚCI DUCHA I GODNOŚCI CZŁOWIEKA, które, aby nie kaląc dzieła Stwórcy, ZWYCIEŻĄ KAŻDY FAŁSZ, PRZEMOC I ZNIEWOLENIE! Honor uczonego jest więc w istocie tym samym, czym honor żołnierza, honor księcia Józefa Poniatowskiego, ministra Becka i prymasa kardynała Wyszyńskiego. Jest honorem każdego Człowieka, który dąży do odkrycia tajemnicy Dzieła Bożego. Każdy człowiek jest więc w pewnej mierze badaczem. Uczonym, który chce poznać Prawdę, choć nie wszyscy na trudnej drodze poznania dochodzą równie daleko, jak ci Najwięksi i Najbardziej Niezłomni. Na największe uznanie zasługują Męczennicy Nauki, którym jest dedykowana ta tablica, bo za Prawdę dali swe życie.

Krakowscy Profesorowie, których pamięć czcimy dzisiaj, zaznaczyli się w dziejach Nauki Polskiej heroicznym męstwem. Przeżycia obozowe nie złamały ich. Nieustraszeni i wierni swemu akademickiemu posłannictwu, po szczęśliwym ocaleniu z piekła obozu koncentracyjnego, powołali do życia podziemne studia uniwersyteckie. Wymagało to wielkiej odwagi i potęgi ducha, aby przeciwstawić się hitlerowskiej tyranii w stolicy Generalnego Gubernatorstwa, nasyczonej policją, gestapo, wojskiem, oplecionej siecią volksdeutschów i Niemców przesiedlonych z Rzeszy. Dla wielu profesorów, często starych i schorowanych, możliwość wykładania była jedyną dostępną formą walki z okupantem, którą podejmowali z dumą i oddaniem. Dzielnie sekundowała im w tym dziele młodzież tajnych kompletów. Była to młodzież wyborowa, dążyła i pełna zapału, dla której były ważne tylko dwa cele: zdobyć wiedzę i przy-

czynić się, choćby za cenę życia, do odzyskania wolności. To dzięki tej Młodzieży, już w dwa miesiące od oswobodzenia Krakowa, 19 III 1945 r., można było zainaugurować pierwszy po wojenny rok akademicki.

Czy taka młodzież jeszcze istnieje, w dobie konsumpcjonizmu, prymitywizmu New Age i rozpasanego libertynizmu? Jest taka młodzież także dzisiaj! Ponad czterdziestu jej przedstawicieli jest wśród nas na tej uroczystości. Przybyli tutaj z Krakowa, od ołtarza św. Jana z Kęt w kolegiacie akademickiej św. Anny, poprzez Collegium Novum, koszary b. 20 pułku piechoty przy ul. Wrocławskiej w Krakowie do Wrocławia, by być razem z nami przy odsłonięciu tej tablicy, a potem kontynuować męczeński szlak Krakowskich Profesorów do piekła śmierci w Sachsenhausen.

Jesteśmy w prastarym, piastowskim Wrocławiu. Sięgając wstecz, do wydarzeń ubiegłych tygodni związanych z inicjatywą położenia tej tablicy, mogę z radością i wdzięcznością powiedzieć: WROCŁAWIU, MOJA MIŁOŚĆ! W dniu 17 września, razem z niestrudzonym lokalnym przedstawicielem Stowarzyszenia NE CEDAT ACADEMIA - prof. Krzysztofem Pigoniem odwiedziliśmy najzacieśniej obywateli tego miasta: metropolitę wrocławskiego - Henryka kardynała Gulbinowicza, rektora Uniwersytetu - prof. Romualda Gellesa i rektora Politechniki Wrocławskiej - prof. Andrzeja Mulaka. Wszyscy

trzej inicjatywę upamiętnienia pobytu Krakowskich Profesorów przyjęli z otwartym i gorącym sercem, a ks. kardynał niezmiernie się ucieszył, gdy się dowiedział, że przez jego owczarnię przewinęli się w przeszłości, niestety w charakterze "czarnych owieczek", tak znakomici goście z Krakowa. Wszystkim Wrocławianom, w tym żołnierzom Wojska Polskiego, za wsparcie inicjatywy naszego Stowarzyszenia i doprowadzenie do tak pięknego finału, my Synowie, Wnukowie i Uczniowie tamtych niezłomnych Bojowników i Męczenników Nauki z całego serca dziękujemy!

I jeszcze za jedno chcę podziękować mieszkańcom, a zwłaszcza Ludziom Nauki tego wspaniałego miasta. Za przechowanie przez długie powojenne lata pamięci o Profesorach Lwowskich i przerażającym mordzie, którego padli ofiarą z rąk samych zbrodniarzy. To, co się zdarzyło we Lwowie, w lipcu 1941 r. na Wzgórzach Wóleckich, było tragicznym finałem niedokończonej zbrodni krakowskiej i okrutną zemstą za wstrzymanie maszyny zagłady hitlerowskich barbarzyńców, w lutym 1940 r., wskutek solidarnego krzyku potępienia ze strony cywilizowanego świata. Niech ta tablica poświęcona Krakowskim Profesorom i symboliczny pomnik Profesorów Lwowskich będą przestrogą, że Prawda ma odwiecznych wrogów, a jednocześnie naszym pocieszeniem, że byli i będą zawsze Ludzie, gotowi oddać ducha w jej obronie.

PRZEMÓWIENIE PROF. ROMUALDA GELLESA, PRZEWODNICZĄCEGO KOLEGIUM REKTORÓW NA UROCZYSTYM,
OTWARTYM POSIEDZENIU KOLEGIUM REKTORÓW UCZELNI WROCŁAWIA I OPOLA

Otwieram uroczyste, otwarte posiedzenie Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola w dniu Święta Nauki Wrocławskiej.

Ponad pół wieku temu, 9 i 10 maja 1945 roku weszły do płonącego jeszcze Wrocławia dwie sekcje Grupy Naukowo-Kulturalnej pod przewodnictwem prof. Stanisława Kulczyńskiego. Celem działania tego zespołu ludzi było zabezpieczenie resztek budynków i mienia byłego Uniwersytetu i Wyższej Szkoły Technicznej oraz zo-

rientowanie się, czy rychłe uruchomienie polskich uczelni – Uniwersytetu i Politechniki jest w ogóle we Wrocławiu możliwe. O sprawach tych tak mogli przeczytać krakowianie w "Dzienniku Polskim" 20 maja, w artykule zatytułowanym *A we Wrocławiu wre już polskie życie*. Korespondentka, Anna Wirszyłło, pisała m.in.: "Grupa naukowo-kulturalna pod kierunkiem rektora przyszłego Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Kulczyńskiego, dokonała przeglądu gmachów, w których można pomieścić pięciowydziałowy polski uniwersytet miasta Wrocławia. Do września br. wszystkie prace przygotowawcze zostaną ukończone i nowy rok akademicki będzie mógł rozpocząć się w normalnym terminie. Na dzielnicę mieszkalną dla profesorów i studentów przeznaczono zupełnie nie zniszczoną, nowoczesną, prześlicznie położoną, willową dzielnicę podmiejską Kozłowice (chodziło oczywiście o Karłowice). Będzie ona już w najbliższym czasie połączona z centrum komunikacją autobusową. Pionierzy grupy naukowej zabrali się do pracy z taką energią i zapałem, że bez wątpienia zdołają zabezpieczyć bogactwa kulturalne Wrocławia i przeprowadzić wszystkie swoje plany i dezideraty ...".

Jak widać perspektywa otwarcia wyższych uczelni we Wrocławiu bardzo szybko stawała się realna. 24 sierpnia 1945 roku wydany został dekret Rządu powołujący do życia dwie wyższe uczelnie Wrocławia: Uniwersytet i Politechnikę, szko-

ły odrębne, ale powiązane unią personalną, osobą wspólnego rektora, którym został prof. Stanisław Kulczyński. Jedność obu uczelni podkreślał wspólny Senat, budżet i administracja. Sprawami każdej z nich zajmowali się odrębni prorektorzy oraz specjalne komisje senackie.

Do historii szkolnictwa wyższego we Wrocławiu przeszedł wszakże dzień 15 listopada 1945 roku, w którym prof. Kazimierz Idaszewski wygłosił na Politechnice pierwszy, faktycznie inauguracyjny wykład programowy dla studentów, a prof. Ludwik Hirszfeld na Uniwersytecie. W ten sposób zainicjowany został pierwszy normalny rok akademicki. Od tego właśnie dnia liczona jest historia praktycznej działalności wrocławskich szkół akademickich. Na pamiątkę tego wydarzenia obchodzimy Święto Nauki Wrocławskiej.

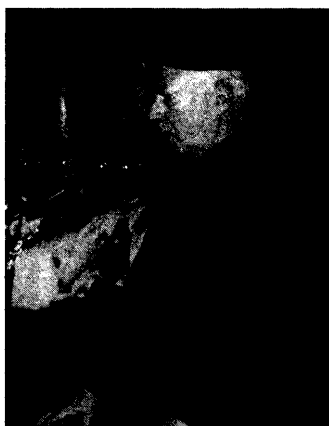
O całym minionym ponadpółwieczu można powiedzieć, że dokonywały się w nim stale przeobrażenia i rozwój wrocławskiego środowiska akademickiego. Jak duża jest wciąż jego dynamika niech świadczy to, iż sformułowana 5 lat temu podczas święta akademickiego prognoza wzrostu do 2000 roku liczby studentów i pracowników wyższych uczelni Wrocławia do poziomu 100 tys., okazała się bardzo niedoszacowana. Wchodzimy właśnie w 2000 rok z liczbą samych tylko studentów przekraczającą grubo 100 tys., a dane te nie obejmują przecież studentów niepaństwowych uczelni w naszym mieście.

Szanowni Państwo!

Do wieloletniej już tradycji utworzonego u schyłku lat siedemdziesiątych Kolegium Rektorów Szkół Akademickich Wrocławia, a potem i Opola, należy przyznawanie w dniu Święta Nauki Wrocławskiej nagrody Kolegium, nagrody przyznawanej osobom czy osobie szczególnie zasłużonej dla wrocławskiego środowiska akademickiego, dla integracji tego środowiska.

Z radością i satysfakcją pragnę oficjalnie oznajmić, iż laureatem tegorocznej nagrody jest prof. Józef Dudek, twórca "Salonu dyskusyjnego prof. Dudka", którego bardzo serdecznie witam. Któż z nas obecnych tutaj nie uczestniczył w copiętnokowych spotkaniach w gościnnym Salonie prof. Dudka. Było tych spotkań już blisko 130, a przez Salon przewinęło się prawie 1700 gości, przedstawicieli różnych środowisk Wrocławia i nie tylko Wrocławia, zapraszanych bez względu na przekonania i podziały polityczne czy jakiegokolwiek inne.

LAUDACJA PROF. JÓZEFOWI DUDKOWI WYGŁOSZONA
PRZEZ PROF. ANDRZEJA BABORSKIEGO Z AKADEMII EKONOMICZNEJ

Magnificencje, Panie Profesorze, Szanowni Państwo!

Pan prof. Dudek jest postacią wybitną. Jego życiorys naukowy jest niezwykle bogaty, lista jego publikacji i osiągnięć matematycznych jest bardzo długa. Profesor Dudek urodził się 1 marca 1939 roku w Zwonowicach k. Rybnika. Po ukończeniu gimnazjum w Rybniku, rozpoczął studia matematyczne w Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie w roku 1963 uzyskał stopień mgr matematyki, na podstawie pracy ma-

gisterskiej *Całka w przestrzeni Banacha*, promotorem był prof. K. Urbanik. Odtąd cały swój żywot naukowy związał z Uniwersytetem Wrocławskim. W roku 1970 uzyskał doktorat z matematyki na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Pewne własności idempotentnych grupoidów i innych algebr binarnych*. Promotorem był prof. E. Marczewski. Habilitację z matematyki uzyskał w roku 1989, na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Liczbowe charakteryzacje systemów algebraicznych*. W tymże roku został mianowany docentem w Instytucie Matematyki. Obecnie prof. Dudek jest profesorem nadzwyczajnym nauk matematycznych.

W tym krótkim zestawieniu dat i funkcji zawarta jest bardzo bogata kariera naukowa. Profesor Dudek brał udział w licznych konferencjach za granicą, w wielu z nich był zaproszonym lektorem. To świadczy o międzynarodowym uznaniu dla Profesora. Wielokrotnie wyjeżdżał na krótkie pobyty zagranicą. Był rok w Uniwersytecie Manitoby w Winnipeg w Kanadzie, na Uniwersytetach w Bremie, Nowym Sadzie w Jugosławii, Montrealu, Leningradzie, Clermont-Ferrand we Francji. Był lub jest recenzentem czasopism naukowych "Colloquium Mathematicum", "Publicationes Mathematicae", "Acta Cybernetica", "Fundamenta Mathematica Demonstratio Mathematicae", "Bulletin of Academiae Poloniae Scientiarum", "Algebra Universalis". Napisał bardzo wiele publikacji w liczących się czasopismach i jego prace są cytowane jako przewodnie dla wielu kierunków badań algebry. Jest bardzo czynny naukowo. Jego zainteresowania są wielokierunkowe i obejmują:

- charakteryzacje liczbowe systemów binarnych i związki algebry ogólnej z teorią liczb;
- grupy słabych automorfizmów i algebry z bazami różnej mocy;
- klasy równościowe algebr;
- kraty i ich uogólnienia a w szczególności kraty klas równościowych algebr;
- p_n -ciągi i wolne spektra;
- zagadnienia minimalności klonów;
- przestrzenie afiniczne.

Te wszystkie osiągnięcia godne są wielkiego uznania i zresztą były wielokrotnie nagradzane nagrodami Rektora, ale dziś zebrał się tu z innego powodu. W życiu wielu z nas pojawia się szczypta szaleństwa, która każe nam robić rzeczy, których nikt od nas nie wymaga. Ludzie skądinąd dobrze ustawieni zostają rektorami, wspinają się na niedostępne wierzchołki gór, biją rekordy Guinnessa. Sądzę, że prof. Dudek miał taki moment, kiedy przestały mu wystarczać klony, zwłaszcza minimalne, kiedy zbyt małą stała się przestrzeń nad ciałem Galois, kiedy, poczuł, że ograniczają go kraty i półkraty, ciasne stały się pierścienie, a do ideału daleko. I wtedy zaświtał po-

mysł, który można opisać językiem algebry.

Niech dana będzie algebra $\mathfrak{S} = (\mathfrak{S}, \mathfrak{S})$ (na cześć Laureata), której zbiorem podstawowym jest zbiór foteli $\mathfrak{S}$ o liczbie kardynalnej n , zaś działania nad tą algebrą są określone przez ciągłą, symetryczną grupę $\mathfrak{S}$ przestawień przekształcających zbiór $\mathfrak{S}$ w siebie. Niech dalej dane będzie ciało $\mathfrak{K}$ zbiorów idempotentnych z $\mathfrak{S}$, zawartych w pewnej populacji generalnej, przy czym dla dowolnych zbiorów $\mathfrak{K} i, j$, ich iloczyn będzie niepusty. Niech wreszcie istnieje proces generacji nielosowej poszczególnych zbiorów $\mathfrak{K}$ o stałym kroku czasowym. Zadaniem jest znaleźć warunek stabilności procesu generacji, czyli wymóg by dla każdego t był zachowany warunek co najmniej idempotentności $\mathfrak{K} i \mathfrak{S}$.

Rozwiązaniem tego zadania jest oczywiście Salon profesora Dudka. W ciągu prawie czterech lat odbywające się co tydzień spotkania integrujące ludzi różnych profesji, orientacji politycznych w dyskusjach na tematy z różnych dziedzin nauki, polityki, praktyki, stały się instytucją, której zazdroścą Wrocławowi goście z innych miast. Pojawił się nawet pomysł sklonowania Profesora. Jego osobowość, jako generatora plejady ciekawych gości honorowych, zaangażowanie w dobór uczestników jest nie do przecenienia. Profesor w czasie Salonów nigdy nie zabiera głosu, siedzi skromnie w kącie i tylko dzwonek, rozpoczynający dyskusję, jest świadectwem jego czujności. Jest to typowe dla profesora. W swojej pracy wywarł również niemały wpływ na rozwój naukowy wielu ludzi, którzy są dziś profesorami. Charakterystyczne jest, że gdy Salon został opisany w Magazynie Tygodniowym "Gazety Wyborczej", to Profesor nie zabrał głosu, a cały reportaż był zbiorem wypowiedzi uczestników Salonu. Błogosławieni cisi ...

Fenomenem jest sama egzystencja Salonu, który przez te lata nie otrzymał żadnych subwencji. Istnieje on jednak, dzięki uczestnikom, którzy wspierają kolejne spotkania w wyjątkowej, papierowej skarbonce. To i fakt, że dzisiaj już się propozycji Profesora nie odmawia, składają się na wspomniane warunki stabilności procesu generacji kolejnych zbiorów $\mathfrak{K}$. Spotykaliśmy się w Salonie (bo mam zaszczyt zaliczać się również do jego uczestników) z ks. Romanem Rogowskim, Zenonem Paźniakiem, Lechem Wałęsą, Janem Miodkiem, Janem Nowakiem-Jeziorańskim, Janem Kułakowskim, Urszulą Kozioł, Konstantym Gebertem (Dawid Warszawski), biskupem Pielonkiem, czy ostatnio "majorem" Frydrychem, by wymienić tylko niektórych. Tematami spotkań były dla przykładu: Unia Europejska a Polska, oszustwa w architekturze, kultura dolnośląska, matematyk wśród inżynierów, polityka konserwatywna w Polsce, narodowość śląska, architektura religijna, reforma samorządowa. Wachlarz tematyki w tych dotąd 123. spotkaniach w Salonie jest imponujący. Jest to prawdziwa integracja wszystkich środowisk, wszystkich orientacji politycznych, wyznań, postaw życiowych. Ta integracja jest możliwa dzięki temu, że jakkolwiek zbiór uczestników każdego Salonu jest dobierany przez Profesora Dudka, to zachowany jest warunek nierozłączności poszczególnych zbiorów. Mógłby ktoś powiedzieć coś, spotkali się, pogadali, *verba volant*. Tak, *verba volant sed scripta manent!* Bo Salon to nie tylko spotkania, to też archiwum. Wszystkie spotkania są nagrywane i zapisywane, po czym są do dyspozycji gości Salonu. Jest to dodatkowa dokumentacja tego naprawdę imponującego zjawiska jakim jest Salon.

Dzisiaj, z woli Kolegium Rektorów *ubi pars parva feci*, podejmujemy małą interwencję w algebrę Dudka. Polega ona na modyfikacji zbioru $\mathfrak{S}$ poprzez zwiększenie go o jeden. Niech ten dodatkowy element będzie dla pana Profesora źródłem satysfakcji, niech zwiększy możliwości Salonu, przyczyniając się do pomnożenia jego sławy.

GRATULACJE I ŻYCZENIA OD WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO, WITOLDA KROCHMAŁA

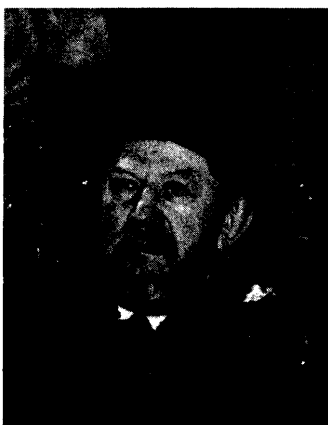
Do przeprowadzonego przez prof. Baborskiego dowodu matematycznego praktycznie nie można nic dodać. Otóż Nagroda Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola została przyznana za integrację środowiska naukowego. Myślę, że działalność pana Profesora wybiegła dalej niż nagroda, objęła bowiem integrację całego środowiska wrocławskiego, a nawet dolnośląskiego.

Chciałbym serdecznie pogratulować nagrody i podziękować za to wszystko, co pan Profesor dla jednoczącego się Dolnego Śląska i Wrocławia robi.

Dziękuję bardzo!

WYSTĄPIENIE LAUREATA NAGRODY KOLEGIUM REKTORÓW '99 PROFESORA JÓZEFA DUDKA

Wzruszony profesor Józef Dudek podziękował Ich Magnificencjom za wielkie wyróżnienie, wyjaśniając równocześnie, że nagroda Kolegium Rektorów – piękny skórzany fotel, przeznaczony będzie tylko dla gościa specjalnego każdego spotkania w Salonie. Sam na nim zapewne nie usiądzie.

- *Myślę, że dużo osób z tej sali będzie na tym fotelu siedzieć* – powiedział profesor do licznie zgromadzonych tego wieczoru w Auli Leopold-

dyńskiej gości i bywalców Salonu, dodając:

- *Proszę Państwa! Ja nigdy w życiu nie miałem żadnego przemówienia. Wykładałem bez kartki, na dziś mam kartkę. Nie chcę tu zemdleć. Proszę więc obecnego tu mojego lekarza, znakomitego profesora Witkiewicza, by zechciał się mną zaopeczować, jeśli do tego dojdzie.*

Panie Rektorze, Dostojni Goście!

Nie będę mówił długo.

Przede wszystkim chciałbym podziękować za przyznanie mi nagrody. Jest to dla mnie wielki zaszczyt i naprawdę wielkie przeżycie.

Sugerowano mi żebym mówił o planach naszego Salonu. Już w maju miałem zaplanowane wszystkie piątki, aż do końca roku. Po wakacjach rozpoczęliśmy od spotkania z prezydentem Stanisławem Huskowskim. Potem miał być minister Szyzko, gubernator Rotary Eugeniusz Piątek, dalej Jerzy Trela, Andrzej Stelmachowski, itd., itd. Tymczasem zaraz po spotkaniu z prezydentem znalazłem się w szpitalu. W dobrym szpitalu, pod dobrą opieką u profesora Witkiewicza, ale jednak w szpitalu. Musiałem odwołać parę kolejnych spotkań. Mówiąc szczerze bardzo to przeżyłem. A więc tak to jest z tym planowaniem.

W drugim dniu mojego pobytu w szpitalu odwiedził mnie najbardziej stały bywalec Salonu, pan Franciszek Oborski. Wszyscy znamy pana Franka, gospodarza zamku w Wojnowicach. Wzruszyłem się i mówię – Ale przecież pan nie ma czasu, pan jest bardzo zajęty. A on na to – Salon to rodzina. Myślę, że

to jest istota sprawy. Nasz Salon to rodzina i o tym chciałbym parę zdań powiedzieć.

Nasz Salon to jedna z największych rodzin we Wrocławiu. Jaka to jest rodzina wszyscy wiemy. Bardzo dumny jestem z tej rodziny. Ale rodzina ta ma jeden mankament – jest bezdzietna, za mało w niej młodzieży – i to mnie trochę martwi. Myślę, że muszę się tym zająć, mimo mojego podeszłego wieku. Na szczęście istnieją już we Wrocławiu inne duże rodziny, wielodzietne, z dużą ilością młodzieży. To jest rodzina pani profesor Aleksandry Kubicz, mam na myśli Festiwal Nauki we Wrocławiu. Jest też następna rodzina w Muzeum Architektury. Wierzę w to, że powstaną dalsze.

Jeszcze raz chciałbym wrócić do mojego pobytu w szpitalu. W pierwszych dniach otrzymałem tam list od pani Ani Karp, dyrektorki Kolegium Języków Obcych. Jedno zdanie z tego listu zrobiło na mnie szczególne wrażenie, a mianowicie, że o mój prędko powrót do zdrowia modli się też ksiądz profesor Dec. Proszę państwa, to dla mnie było ważne. Ucieszyłem się, że nie tylko ja myślę o moich gościach, ale też jest odwrotnie.

Wracając do idei rodziny, naszej rodziny, chciałbym postawić pytanie, czy Uniwersytet Wrocławski jest taką rodziną, o której tutaj mowa? Ostatni okres – wybory rektora, dowiodły, że jesteśmy wyraźnie podzieleni, a atmosfera była nie najlepsza. Myślę, że niepotrzebnie akurat w czasie wyborów wypłynął problem – czy ma być teologia na Uniwersytecie Wrocławski, czy też nie.

W Salonie bywają na spotkaniach przedstawiciele różnych wyznań. Mam nawet zdjęcie, na którym gawędzi sobie trzech przedstawicieli różnych wyznań. Myślę, że tak, jak na tym zdjęciu, będą kiedyś na Uniwersytecie Wrocławskim katedry różnych wyznań, obok siebie.

Na koniec chciałbym państwu powiedzieć, że bardzo wiele osób współtworzyło nasz Salon: moi przyjaciele, studenci, znajomi, profesorowie, wybitni profesorowie, rektorzy, kolejne pary: gość specjalny i prowadzący. Wszystkim bardzo, bardzo dziękuję, i proszę o dalszą pomoc. Chciałbym imiennie podziękować wielu osobom, ale trudno byłoby mi zakończyć taką listę bez obawy, że nikogo nie pominąłem. Jedną osobę, którą wszyscy dobrze znamy z Salonu, muszę tu jednak wymienić, mojego ucznia, współpracownika, a może nawet i nauczyciela, profesora Andrzeja Kisielewicz. Wymienię także jego współmałżonkę Marię Peisert-Kisielewicz. Dziękuję wszystkim raz jeszcze.

Dziękuję bardzo.

POD POMNIKIEM MARTYROLOGII PROFESORÓW LWOWSKICH

ŚWIĘTO UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymali (od lewej): prof. Jan Jończyk i prof. Kazimierz Wojciechowski

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczona została prof. Anna Bartkowiak

Odnaczeni Złotym Krzyżem Zasługi

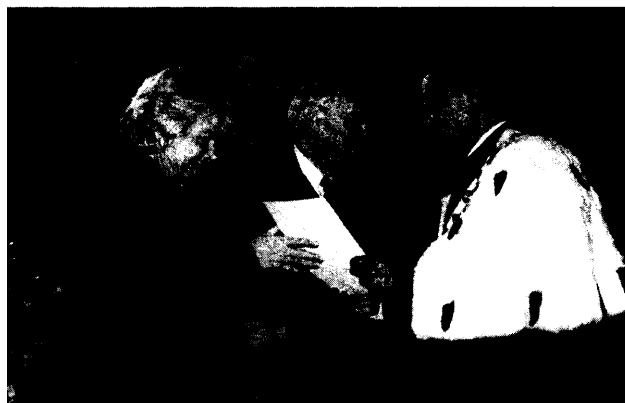

Odnaczeni Srebrnym Krzyżem Zasługi

Uhonorowani Medalem Komisji Edukacji Narodowej

Nagrodę JM Rektora odbiera prorektor ubiegłej kadencji,
prof. Zdzisław Latajka

Nagrody JM Rektora dla dziekanów ubiegłej kadencji, prof.
Krystyny Gabryjelskiej i prof. Władysława Narkiewicza

Indywidualne nagrody naukowe dla dr. Adama Pawłowskiego,
prof. Anny Dąbrowskiej i dr. hab. Stanisława Wołowca

Nagroda naukowa dla zespołu prof. Wiesława Bokajły

Prof. Jan Mozrzyk odbiera nagrodę JM Rektora za zasługi
organizacyjne

Nagroda JM Rektora dla prof. Aleksandry Kubicz
za II Festiwal Nauki

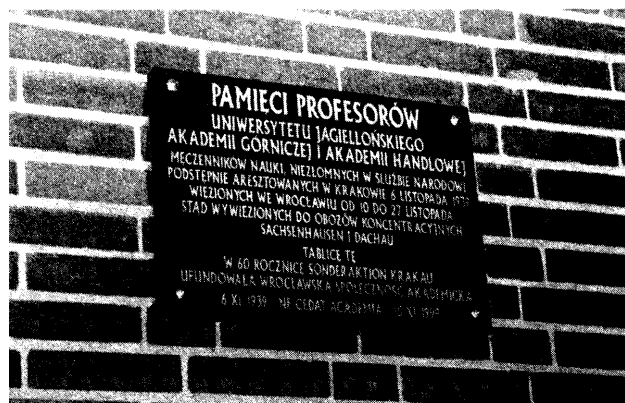

Kierownicy jednostek międzywydziałowych uhonorowani
nagrodami JM Rektora

Nagrody JM Rektora dla rzeczników dyscyplinarnych za
pracę na rzecz orzecznictwa dyscyplinarnego dla nauczycieli i
studentów

TABLICA PAMIĘCI PROFESORÓW KRAKOWSKICH

NAGRODA KOLEGIUM REKTORÓW UCZELNI WROCŁAWIA I OPOŁA
DLA PROF. JÓZEFA DUDKA

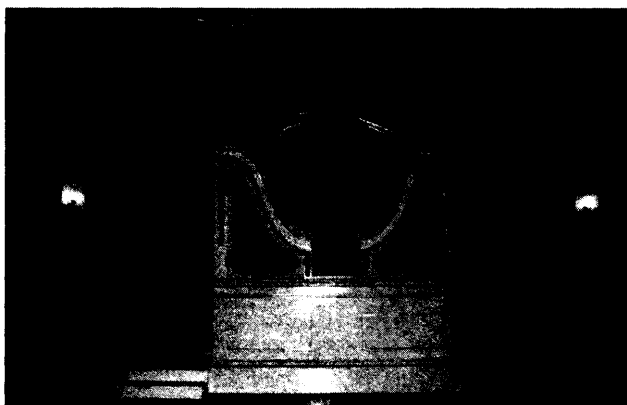
KONCERT NA ODRESTAUROWANYCH ORGANACH CASPARINIEGO

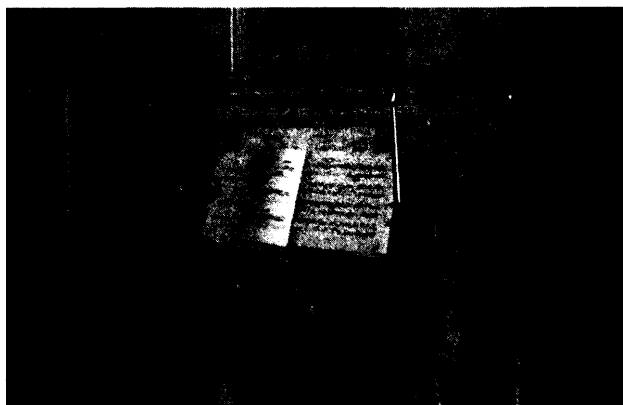
Medale 50-lecia UW i dyplomy dla restauratorów organów
Caspariniego, Richarda Jacobiego, mgr Marii Kowalskiej i dr.

Organy poświęcił ks. kardynał Henryk Gulbinowicz i biskup
Ryszard Bogusz

Organy Caspariniego po renowacji

Pierwsze dźwięki wydobył Jan Tomasz Adamus

Z Obrad Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola UNIwersYTET DOŁNOŚLĄSKI

Rektorzy uczelni Wrocławia i Opola, którzy spotkali się na kolejnym posiedzeniu w Uniwersytecie Wrocławskim, dyskutowali nad możliwością zespolenia środowiska akademickiego Wrocławia poprzez utworzenie korporacji uczelni, na wzór Unii Europejskiej. Powstały w ten sposób uniwersytet dolnośląski, który liczyłby ponad 106 tys. studentów pozwoliłby m.in. na skuteczne starania o dotacje na inwestycje.

Jak wynika z obliczeń statystycznych w ostatnim pięcioleciu na inwestycje szkół wyższych w Warszawie wydano 186 mln zł, w Krakowie – 112 mln zł, w Poznaniu – 97 mln zł, a we Wrocławiu zaledwie 37 mln zł. Zespolenia wymagają również rozproszone w regionie dolnośląskim wydziały zamiejscowe i filie. Opracowania strategii regionalnej potrzebują powstające lawinowo wyższe szkoły zawodowe kształcące na poziomie licencjackim.

W opinii prof. Tadeusza Szulca, rektora Akademii Rolniczej integracja środowiska akademickiego pozwoliłaby na organizację wspólnych laboratoriów i zespołów badawczych, umożliwiłaby tworzenie interdyscyplinarnych, międzyuczelnianych studiów doktoranckich i unikalnych międzyuczelnianych kierunków studiów. Unia uczelni ułatwiłaby wzajemną usługową dydaktykę w zakresie specjalistycznych dziedzin nauki, wspólne kształcenie w filiach oraz pozwoliłaby na wspólną obsługę studentów w programach międzynarodowych.

Powołanie uniwersytetu dolnośląskiego rozwiązałoby problem powielających się katedr na uczelniach wrocławskich i niewykorzystanej w pełni aparatury naukowej. Zjednoczenie się we wspólnych działaniach pozwoliłoby na oszczędności milionów złotych na przetargach na komputery, aparaturę badawczą, materiały i usługi.

Projekt nowej ustawy o szkolnictwie wyższym przewiduje tworzenie związków autonomicznych uczelni do realizacji wspólnych zadań. Zdaniem rektora Szulca uniwersytetem dolnośląskim mógłby kierować demokratycznie wybrany rektor i prorektorzy, a obsługę administracyjną zapewniłoby centrum administracyjne pod kierunkiem prezydenta tej regionalnej uczelni. Udział uczelni w unii byłby dobrowolny, Statut dopuszczałby możliwość wystąpienia ze wspólnoty zgodnie z interesem uczelni tworzącej unię.

Prof. T. Szulc zaproponował dyskusję środowiskową nad propozycją utworzenia uniwersytetu dolnośląskiego.

Prof. Andrzej Mulak, rektor Politechniki Wrocławskiej zasugerował rozpowszechnienie centrów wirtualnych, na wzór swojej uczelni, w której powstało Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii, skupiające fizyków, chemików i elektroników, wspólnie realizujących badania naukowe.

Rektorzy doszli do wniosku, że pomysł sfederowania uczelni będzie miał szanse realizacji jeśli uniknie się zcentralizowanego zarządzania autonomicznymi przecież uczelniami.

Rektor Akademii Ekonomicznej, prof. Marian Noga zwrócił uwagę na możliwość współpracy uczelni bez instytucjonalnych form, mając na względzie wspólną politykę wobec banków, współpracę w dziedzinie komputeryzacji, dzielenia się doświadczeniami w zakresie akredytacji uczelni i wprowadzania punktów kredytowych.

Rektorzy w dyskusji wyrażali pozytywne opinie na temat integracji uczelni, uznając jednak, że powinien to być program na długie lata. Przy tej okazji podnieśli konieczność zreformowania administracji obsługującej uczelnie. Zorganizowanie centralnej administracji, zatem i centralnej obsługi prawnej, zarządzania inwestycjami czy wreszcie organizowanie racjonalnych zakupów aparatury badawczej czy materiałów biurowych wpłynęłoby na wzrost efektywności gospodarowania i oszczędność środków budżetowych, zwłaszcza, że dotacja na szkolnictwo nie będzie się znacząco powiększać, a zadania stawiane przed uczelniami będą rosły.

Prof. Ludwik Turko, pełnomocnik prezydenta Wrocławia ds. środowiska akademickiego, zaproponował, w obecnym stanie prawnym, współpracę akademicką na poziomie infrastruktury. Tworzenie więc uniwersytetu dolnośląskiego można by rozpocząć od zorganizowania wspólnej bazy sportowej, koordynowanej przez AWF, powołania środowiskowego centrum nauki języków obcych, zorganizowania zajęć i wykładów środowiskowych, budowy środowiskowej biblioteki akademickiej. W tym przedsięwzięciu należałoby uwzględnić wsparcie władz miejskich, wojewódzkich i samorządowych, jako że, środowisko akademickie stanowi niemal 15 proc. mieszkańców Wrocławia.

Prof. Zdzisław Zagrobelny, rektor AWF w nawiązaniu do integracji sportu akademickiego poinformował, że 16 listopada nastąpi uroczyste otwarcie na Akademii Wychowania Fizycznego poradni sportowo-lekarskiej, zorganizowanej we współpracy z Akademią Medyczną. Poradnia świadcząca usługi fizjoterapii służyć będzie studentom wszystkich uczelni wrocławskich.

Rektorzy uznali, że obecnie toczy się dyskusja nad kierunkami i systemem kształcenia oraz nad systemem wartości w nauce i edukacji, i jest to odpowiedni moment do podjęcia dyskusji nad federacją uczelni wrocławskich. Formułę uniwersytecką, konieczną przy wejściu Polski do Unii Europejskiej, uczelnie wrocławskie mogą uzyskać, federując się pod nazwą uniwersytetu dolnośląskiego.

W dalszej części obrad rektorzy omówili program obchodów Święta Nauki Wrocławskiej (15 listopada); potwierdzili w podjętej uchwale udzielenie poręczenia do kwoty 200 tys. zł za zobowiązanie Spółdzielni Mieszkaniowej "Wrzos", realizującej budowę Ośrodka Seniorów uczelni Wrocławia oraz wysłuchali relacji prof. A. Mulaka z obrad Konferencji Rektorów Akade-

mickich Szkół Polskich na temat ostatniej wersji ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym".

Kazimiera Dąbrowska

Kolegium Rektorów zaprasza do dyskusji na łamach "PU" nad propozycją utworzenia uniwersytetu dolnośląskiego

Potrzeba dominacji uniwersytetów w erze globalizacji 52. KONFERENCJA CRE

W dniach 20 - 30 października 1999 r. w Walencji (Hiszpania) odbyła się 52. Konferencja CRE (Conference of European Rectors) – tym razem rolę gospodarza pełnił Uniwersytet w Walencji, który właśnie teraz obchodzi jubileusz 500-lecia (Uniwersytet otrzymał olbrzymie wsparcie przy tej okazji zarówno od rządu jak i lokalnych władz – można pozazdrościć).

CRE jest największą organizacją skupiającą 529 członków (pełnych i stowarzyszonych) z 41 krajów. Ze strony Polski w Konferencji udział wzięło sześciu rektorów, w tym Rektor Politechniki Warszawskiej prof. J. Woźnicki – Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), trzech prorektorów, nowy Sekretarz Generalny KRASP Andrzej Kraśniewski z Politechniki Warszawskiej oraz ustępujący Sekretarz KRASP – Janusz J. Sepiół z Uniwersytetu Warszawskiego.

W Konferencji uczestniczyło około 200 osób z 34 krajów.

Głównym tematem Konferencji była: "Europa – globalizacja – centralna rola uniwersytetów w świecie zglobalizowanym".

Wykłady wiodące odbywały się na dwóch sesjach plenarnych, natomiast dyskusje głównie na 3 sesjach (5 paneli po ok. 40 osób). Jako przedstawiciel Uniwersytetu Wrocławskiego kilkakrotnie zabierałem głos w dyskusji, najpierw starając się dociec dlaczego globalizacja dla uniwersytetów europejskich jest niezbędna (?), a później usiłując przybliżyć międzynarodowemu gremium prawdziwe problemy uniwersytetów w Polsce.

Z przebiegu dyskusji wyraźnie można było odczuć, że główni mówcy (w tym również M. Green – wiceprezydent Amerykańskiej Rady Edukacji (Washington) są za "globalizacją" uniwersytetów, uważając ją za największą szansę uniwersytetów od wielu lat.

Wszyscy dyskutanci byli zgodni, że uniwersytety prezentujące tradycyjny sposób myślenia i działania nie są przygotowane do realizacji nowych zadań i podejmowania nowych wyzwań, które przed nimi stoją w dniu dzisiejszym. Twierdzono, że to jest jedna z przyczyn kryzysu wielu uniwersytetów europejskich.

Peter Scott, wicekanclerz Kingston University wygłosił wykład wprowadzający do dyskusji, stwierdzając, że globalizacja uniwersytetów w ich długiej historii pojawia się jako wielkie wydarzenie o znaczeniu większym dla rozwoju uniwersytetów niż rozwój nauk humanistycznych w Średniowieczu, czy też późniejsza rewolucja naukowa, a następnie industrializacja i urbanizacja.

Konkludując, Peter Scott stwierdził, że przed uniwersyte-

tami stoi olbrzymia praca, której celem jest adaptacja do nowej sytuacji jaką stwarza nowy wiek globalizacji. Jeżeli uniwersytety nie okażą się wystarczająco elastyczne w swoim działaniu, ich rola może być pomniejszona przez inne nowe organizacje. Jeżeli jednak będą zbyt elastyczne to mogą w różnym stopniu przestać być uniwersytetami. Jeżeli uniwersytety zaniechają swojego zaangażowania w liberalnym nauczaniu, krytycznym stosunku do wiedzy itp., inaczej mówiąc jeżeli uniwersytety poświęcą swoje korzenie na ołtarzu nowości, to wówczas mogą przestać być warte obrony. Wygląda na to, że uniwersytety XXI wieku będą musiały kroczyć wąską ścieżką pomiędzy "zaniechaniem zmian a starzeniem się struktur".

Z drugiej jednak strony trzeba stwierdzić, że wśród wszystkich instytucji utworzonych wysiłkiem ludzkości trudno byłoby znaleźć bardziej życzliwą, bardziej kreatywną, emancypacyjną i dynamiczną instytucję jaką właśnie jest uniwersytet. Trudno uwierzyć, że taka instytucja jak uniwersytet przestanie być centrum naszych aspiracji, zarówno indywidualnych jak i zbiorowych. Przekonanie, że rola uniwersytetów w przyszłości raczej wzrośnie pojawiało się często w dyskusji, wskazując na lekko sceptyczny stosunek do "potrzeby" lub "groźby" globalizacji.

Czy jednak nadmierny sceptycyzm jest właściwą reakcją na globalizację w odniesieniu do uniwersytetów. Może powinniśmy spojrzeć inaczej na rolę naszego Uniwersytetu w kontekście regionu, a potem Europy i świata? W konstrukcji programu – strategii rozwoju uniwersytetu, nie można pominąć jego funkcji w najbliższym środowisku, jak również roli ponadregionalnej, globalnej. Tak pojmując globalizację w odniesieniu do naszego Uniwersytetu można uznać za ważne dla dalszego rozwoju takie elementy jak: ekspansja systemów wymagających wiedzy, ponadnarodowe rozpowszechnianie technologii, skracanie procesów wdrażania innowacji, efektywna wymiana wartości kulturalnych.

Nie do przecenienia w globalizacji uniwersytetów jest intensyfikacja programów wymiany studentów np. SOCRA-TES/ERASMUS.

Jest to obok istniejącej od wielu lat "internacjonalizacji" uniwersytetów dzięki rozwojowi naukowych programów współpracy międzynarodowej, najbardziej obiecujący środek do osiągnięcia celu jakim jest misja uniwersytetu XXI wieku.

*Prof. Józef J. Ziółkowski
Prorektor ds. badań naukowych
i współpracy z zagranicą UW:*

JEDNO PYTANIE

● **Jaka jest sytuacja finansowa Uniwersytetu Wrocławskiego i jaki wpływ na nią miały nierytmiczne spływy kolejnych dotacji z Ministerstwa Edukacji Narodowej?**

Odpowiada mgr Ryszard Żukowski, Kwestor UW:

● Na posiedzeniu Senatu 20 października br. została przedstawiona informacja, o sytuacji finansowej Uczelni, za 8 miesięcy 1999 r. Nie był to dogodny okres do prowadzenia szcze-

gółowych analiz gdyż, stan na koniec sierpnia, nie jest okresem bilansowym i trudno jest prowadzić szczegółowe porównania (np. z analogicznym okresem roku ubiegłego). Warto zauważyć, że w tym okresie nie zostało wykonanych i rozliczonych większość remontów budynków dydaktycznych i domów studenckich (ich nasilenie przypada na miesiące wakacyjne), nie dokonano pełnego rozliczenia godzin nadwymiarowych za semestr letni (rozliczenie następuje we wrześniu i październiku), niewielkie jest także zaawansowanie w wydatkach na badania naukowe (rozliczenie następuje zwykle na koniec

roku).

Mimo braku w tym okresie wymienionych powyżej i innych istotnych informacji, można było zebrać, zanalizować i przybliżyć społeczności akademickiej wiele spraw finansowych, zarówno o charakterze ogólnym (np. stan majątku i źródeł jego finansowania), jak i bardziej szczegółowych, tj. stopnia zaawansowania wykonania planu rzeczowo-finansowego (za 8 miesięcy), ze szczególnym zwróceniem uwagi na najbardziej istotne jego pozycje. Można także ocenić stan finansowania przez MEN i KBN oraz "kondycję" finansową uczelni.

Z zebranych materiałów wynika, że na dzień 31-08-1999r. stan poszczególnych pozycji aktywów i pasywów wynosił:

- majątek trwały – 132.009,5 tys. zł
- majątek obrotowy – 42.672,7 tys. zł
- zobowiązania – 8.197,9 tys. zł
- fundusz zasadniczy – 101.788,9 tys. zł
- fundusz pomocy materialnej studentów – 541,9 tys. zł
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 4.537,8 tys. zł

W okresie analizowanym Uczelnia osiągnęła tylko 60,9 % planowanych dochodów rocznych (w stosunku do upływu czasu powinno być 66,6 %), na co przede wszystkim wpływ miało opóźnione przekazywanie:

- dotacji dydaktycznej MEN (62,4 %),
- środków na pomoc materialną studentów (58,0 %).

Większe, w stosunku do zakładanych, były wpływy własne uczelni (głównie za zajęcia dydaktyczne) i wynosiły 78,4 % w stosunku rocznym.

Wzrost wpływów własnych i posiadane rezerwy pozwoliły na utrzymanie "bezpieczeństwa finansowego" za 8 miesięcy i zachowanie pełnej zdolności obsługi zobowiązań uczelni (płynności finansowej).

Materiał analityczny pozwolił również ocenić Dziekanom wydziałów stopień wykorzystania środków na wydatki płacowe i rzeczowe. Z zebranych informacji wynika, że sytuacja wydziałów (poza wydziałami Filologicznym oraz Prawa i Administracji) jest w tym zakresie dość trudna i wymaga podjęcia w ostatnich miesiącach roku stosownych decyzji oszczędnościowych lub szukania dodatkowych źródeł finansowania.

Mam nadzieję jednak, że poprawi się rytmiczność wpływu dotacji dydaktycznej z MEN w ostatnim kwartale tego roku. Takie zapewnienia zostały złożone w pismach skierowanych do uczelni w lipcu i sierpniu br. Pierwsze oznaki poprawy, na razie w niewielkim stopniu, dały się zauważyć już na początku października.

Kategorie tylko na jeden rok KATEGORYZACJA KBN W 1999 ROKU

W tym roku Komitet Badań Naukowych podjął po raz pierwszy próbę dokonania oceny placówek na podstawie ich udokumentowanych osiągnięć badawczych (publikacji), działalności w zakresie kształcenia i rozwoju kadry naukowej (uzyskane stopnie dr. i dr. hab. oraz tytuły profesorskie) oraz działalności innowacyjnej (patenty, wdrożenia). Zamiarem KBN było wprowadzenie maksymalnej zobiektywizowanej i sprawdzalnej oceny, dającej się wyrazić w sposób liczbowy, która stanowiłaby następnie podstawę wysokości przyznawanych środków na dofinansowanie działalności statutowej (DST). Jest to próba wprowadzenia systemu, który w 80 proc. ma charakter parametryczny, a jedynie w 20 proc. charakter uznaniowy, uwzględniający inne formy działalności placówek, których nie można ocenić w sposób ilościowy.

Decyzje KBN o przyznaniu kategorii ze względu na niedoskonałości obecnego systemu oceny obowiązywać będą przez 1 rok. Decyzje przyszłoroczne obowiązywać będą przez 3 lata. Na przykład w tym roku zespół PO4 KBN - Nauk Biologicznych oraz Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska nie wyłonił wszystkich 5 kategorii, a najwyższą jaką przyznał była kategoria 2. Można oczekiwać, że w przyszłym roku placówki kategorii 1 wyłonione zostaną z obecnej kategorii 2. W trakcie przeprowadzania oceny zespół PO4 KBN doszedł do wniosku, że zastosowany w 1999 roku system (w szczególności wysokości punktacji za różnego typu publikacje) nie pozwolił w sposób przekonujący ocenić dorobku naukowego placówek, głównie ze względu na premiowanie ilości kosztem jakości działalności publikacyjnej. KBN uznał więc, że przeprowadzonej w tym roku oceny i wynikającej z niej kategoryzacji wraz ze skutkami finansowymi nie można uznać za obowiązującą przez najbliższe trzy lata, a jedynie w roku 1999.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA SYSTEMU KATEGORYZACJI KBN ORAZ NAPOTKANE TRUDNOŚCI W ZESPOLE PO4 KBN

- Podstawowym obowiązkiem pracowników naukowych jest nie tylko prowadzenie badań w sposób twórczy i efektywny, ale dotarcie z wynika-

mi do międzynarodowego środowiska naukowego i wprowadzenie wyników badań do literatury światowej poprzez publikowanie prac tzw. oryginalnych (empirycznych lub teoretycznych) w języku angielskim i ogłaszanie ich w możliwie najlepszych czasopismach o zasięgu światowym, takich które są zamieszczane w rozmaitych bazach danych prowadzonej przez Institute for Scientific Information w Filadelfii. Publikacje spełniające te dwa warunki będą oceniane wysoko. Dla zróżnicowania rangi czasopism znajdujących się na tzw. liście filadelfijskiej przyjęto wartości I. F. czasopism uszeregowanych w obrębie każdej specjalności z osobna. Należy starać się o to, aby jak najwięcej polskich czasopism znalazło się na tej liście.

- Aby publikacja przygotowana wspólnie z badaczem zagranicznym została uznana jako dorobek naukowy polskiego współautora konieczne jest umieszczenie w nagłówku lub innym miejscu czasopisma nazwy polskiego laboratorium, a nie "permanent address". Takie publikacje wchodzi do dorobku naukowego polskiego współautora, a nie polskiej instytucji, w której jest zatrudniony.

- Strony tytułowe były pomocne z tego względu, że sposób opisu bibliograficznego często nie pozwalał na ocenę, czy publikacja jest obszernym opracowaniem, czy kilkunastowierszową notatką lub abstraktem. Pomimo, że w zasadach oceny parametrycznej wykazano, że nie będą oceniane i zaliczane do dorobku jednostki recenzje, notatki, komunikaty zjazdowe (abstrakty), skrypty, poradniki zawodowe i książki popularnonaukowe, pozycje te były często umieszczane na listach publikacji.

- Prawie powszechne okazało się zaliczanie do monografii artykułów przeglądowych, często bardzo niskiej rangi. Artykuły poglądowe zostały więc wykluczone z tej grupy publikacji.

Podstawą ustalenia kategorii, które będą obowiązywać przez następne 3 lata według zmodyfikowanego systemu ocen i kategoryzacji będzie okres 3-letni, obejmujący lata 1996 – 1998.

Nasi przedstawiciele podsumowują CENTRALNA KOMISJA DO SPRAW TYTUŁU NAUKOWEGO I STOPNI NAUKOWYCH TRZECIEJ KADENCJI KOŃCZY PRACĘ

W Sekcji III – Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych i Leśnych pod kierunkiem prof. Wiesława Bareja - pracował z naszej uczelni prof. Tadeusz Wilusz z Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej.

Z PRAC SEKCJI III CENTRALNEJ KOMISJI DO SPRAW TYTUŁU NAUKOWEGO I STOPNI NAUKOWYCH

Kończy się kolejna, trzecia kadencja działalności Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Uwagami z pracy w

swoich sekcjach podzielili się w październikowym numerze "Przeglądu Uniwersyteckiego" profesorowie: Krzysztof Migoń, Adam Chełmoński, Henryk Kozłowski i Jerzy Don. Do tych uwag pragnę dorzucić kilka informacji i moich osobistych refleksji.

Ze sprawozdania z działalności Centralnej Komisji w przedostatnim roku jej funkcjonowania można dowiedzieć się, że w 1998 r. Centralna Komisja wydała ogółem 1443 decyzji. Jest to o 16% więcej, niż w roku

ubiegłym (32% więcej wniosków profesorskich, a tylko 10% więcej wniosków o zatwierdzenie habilitacji). Liczba rozpatrywanych obecnie spraw nie osiągnęła jeszcze poziomu z lat 1991 – 1993 (średnio ok. 1630 rocznie).

Równocześnie niepokój może budzić fakt, że w Sekcji VI (Nauki Techniczne) odbyło się o 2 posiedzenia mniej od zaplanowanych "... w związku z okresowo mniejszym wpływem spraw podlegających rozpatrzeniu przez tę Sekcję".

Do Centralnej Komisji wpłynęło 86% wniosków kierowanych z jednostek organizacyjnych szkolnictwa wyższego, 8% z placówek PAN i 6% z jednostek innych resortów.

Czas oczekiwania na rozpatrzenie sprawy w Centralnej Komisji wynosił mniej niż 3 miesiące.

W ubiegłym roku podjęto ok. 7% decyzji negatywnych (4,7% wniosków profesorskich i 3,3% odrzuconych habilitacji), najmniej w całej historii działania obecnej Centralnej Komisji (o połowę mniej niż w latach 1991 – 1996). Po uwzględnieniu odwołań od decyzji Centralnej Komisji faktycznie odrzucono 4,1% wniosków o nadanie tytułu naukowego profesora i 2% wniosków o zatwierdzenie habilitacji. Przy omawianiu ilości ostatecznie nie zatwierdzonych wniosków warto zacytować fragment Sprawozdania. "Obserwujemy coraz lepsze przygotowanie recenzentów jednostek organizacyjnych do polemiki z Centralną Komisją, więcej jest rzeczowych argumentów merytorycznych, pozwalających na zmianę decyzji. Dotyczy to w szczególności spraw, co do których Centralna Komisja w swojej ocenie, już w pierwszym etapie postępowania (przed odwołaniem), daleka była od jednogłośności".

Więcej danych dotyczących wniosków z poszczególnych dziedzin, składanych do Centralnej Komisji, przedstawia Tabela, cytowana za Sprawozdaniem.

Uwagi związane z moją pracą w Sekcji III (Nauki Biologiczne, Rolnicze i Leśne) dotyczą głównie dyscyplin: biochemii, biologii, ekologii, biofizyki i biotechnologii. Kryteria oceny wniosków w tej Sekcji są wyraźnie zróżnicowane. Dotyczą one istotnych różnic w ocenie dorobku naukowego. W obrębie nauk rolniczych i leśnych, poza wyjątkami, podstawą oceny wniosków jest dorobek, choć w wielu przypadkach bardzo obszerny, ale publikowany w czasopiśmie krajowych, nierzadko lokalnych i w większości w języku polskim. W uzasadnieniu podaje się takie właśnie zapotrzebowanie środowiska i specyfikę polskiego rolnictwa.

W naukach biologicznych, a szczególnie w zakresie biochemii, mikrobiologii, inżynierii genetycznej, biologii molekularnej i częściowo biotechnologii, można zaobserwować w ostatnich latach bardzo wyraźny wzrost poziomu publikacji przedstawionych we wnioskach do oceny Centralnej Komisji. Dorobek ten bywa liczbowo niewielki ale publikowany w dobrych i bardzo dobrych czasopiśmie międzynarodowych i jest najczęściej rezultatem współpracy z liczącymi się w danej dziedzinie ośrodkami zagranicznymi. Rozpatrywane w tej grupie wnioski

awansowe (z niewielkim liczbowo ale znaczącym dla nauki dorobkiem naukowym) dotyczą coraz częściej ludzi młodych.

Warto też podkreślić, że coraz większa część dorobku naukowego przedstawiana we wnioskach z biologii i ekologii publikowana jest w językach kongresowych, w dobrych czasopiśmie. Ciągłe jednak zbyt wiele wysiłku twórczego zostaje zmarnowane w wyniku publikacji prac w czasopiśmie lokalnych, polskojęzycznych. Na posiedzeniach Sekcji podkreśla się, że wiele z tych prac z powodzeniem mogłaby być publikowana w dobrych czasopiśmie, a teraz ostatnim czytelnikiem tych publikacji jest najprawdopodobniej superrecenzent.

I ostatnia kwestia, o której chcę wspomnieć. Ciągłe trwa dyskusja, czy ma sens dalsze istnienie Centralnej Komisji lub jej odpowiednika. W mojej ocenie – tak. Nie dlatego, że na jej posiedzeniach zostaje odrzuconych wiele niezaskługujących na awans wniosków, bo takich jest coraz mniej. Z moich obserwacji i rozmów z osobami zainteresowanymi wynika, że konieczność poddania ocenie swojego dorobku członkom Centralnej Komisji zmusza zarówno przyszłych kandydatów do krytycznej samoceny, jak i odpowiednie Rady Naukowe do uważnej selekcji przedwcześnie wniosków. Selekcja odbywa się zatem jeszcze przed wpłynięciem wniosku do Centralnej Komisji.

Prof. Tadeusz Wilusz
Instytut Biochemii i Biologii Molekularnej

Liczba wniosków dotyczących przedstawienia do tytułu naukowego i wniosków o zatwierdzenie uchwały o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego rozpatrzonych przez Centralną Komisję w 1998r.

Kod	Nazwa	Tytułu naukowe			Habilitacje			Łącznie		
		Raze	Pozyt.	Negat	Raze	Pozyt.	Negat	Raze	Pozyt.	Negat
1	Nauki biologiczne	24	23	1	54	52	2	78	75	3
2	Nauki chemiczne	24	22	2	40	36	2	62	58	4
3	Nauki ekonomiczne	39	35	4	51	48	3	90	83	7
4	Nauki farmaceutyczne	12	12	0	10	10	0	22	22	0
5	Nauki fizyczne	33	32	1	46	44	2	79	76	3
6	Nauki humanistyczne	107	98	9	168	164	4	275	262	13
7	Nauki leśne	1	1	0	4	4	0	5	5	0
8	Nauki matematyczne	12	11	1	17	17	0	29	28	1
9	Nauki medyczne	99	98	1	133	127	6	232	225	7
10	Nauki o kulturze fizycznej	2	1	1	7	7	0	9	8	1
11	Nauki o Ziemi	14	4	0	16	16	0	30	30	0
12	Nauki prawne	12	12	0	14	14	0	26	26	0
13	Nauki rolnicze	65	61	4	72	70	2	137	131	6
14	Nauki techniczne	80	78	2	102	99	3	182	177	5
15	Nauki teologiczne	26	26	0	14	13	1	40	39	1
16	Nauki weterynaryjne	4	4	0	8	8	0	12	12	0
17	Nauki wojskowe	1	1	0	5	5	0	6	6	0

Z OBRAD KONFERENCJI REKTORÓW UNIWERSYTETÓW POLSKICH

● Uczestniczący w obradach Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich minister edukacji narodowej, prof. Mirosław Handke, przedstawił najnowszy projekt "Prawa o szkolnictwie wyższym" i informację w sprawie reformy systemu pomocy materialnej dla studentów.

Po dyskusji rektorzy podjęli uchwałę:

UCHWAŁA

W SPRAWIE KIERUNKOWYCH ZMIAN W PROJEKCIE USTAWY "PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM"

PRZYGOTOWANEGO PRZEZ MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
DNIA 2 WRZEŚNIA 1999 ROKU

Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich zgromadzona na swym pierwszym posiedzeniu w nowej kadencji 1999 – 2000 w dniach 10 i 11 października w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wyraża swoje poparcie dla idei zreformowania szkolnictwa wyższego w Polsce i deklaruje swoją wolę współdziałania i wspierania Ministra Edukacji Narodowej w dziele tworzenia nowego prawa o szkolnictwie wyższym.

Przedstawiony przez Ministra Edukacji Narodowej projekt ustawy

"Prawo o szkolnictwie wyższym" z dnia 2 września 1999 roku zawiera wiele trafnych rozwiązań odpowiadających założeniom sformułowanym w dyskusji środowiskowej. Konieczne są jednak dalsze zmiany i uzupełnienia, których konkretyzacja zostanie opracowana w oparciu o propozycje kierunkowe zawarte w uchwale Prezydium KRASP z dnia 10 października br. i przedłożona Ministrowi Edukacji Narodowej.

W szczególności Konferencja opowiada się za taką formą realizacji art. 70 Konstytucji, by studia w uczelniach publicznych były bezpłatne w granicach ich finansowania przez państwo.

- Prof. Stanisław Chwirot z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu został ponownie przewodniczącym Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.
- KRUP zatwierdziła logo UKA, które będą używać jednostki prowadzące akredytowane kierunki studiów oraz wyciąg z Certyfikatu.
- KRUP przyjęła do wiadomości zaakceptowanie 4 wspólnych projektów uniwersyteckich wspomagających jakość zarządzania uczelnią w ramach programu TEMPUS, przygotowanych przez UKA. Rektorzy zatwierdzą koordynatorów poszczególnych projektów.

● KRUP przyjęła poprawki w Porozumieniu Uniwersytetów Polskich na rzecz jakości kształcenia oraz w uchwale KRUP w sprawie zasad postępowania akredytacyjnego, które mają wyraźniej określić działania Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej jako organu KRUP dotyczące:

● rozszerzenia celów Porozumienia o tworzenie warunków sprzyjających większej mobilności studentów, w celu umożliwienia im jak najbardziej wszechstronnego kształcenia i rozwoju oraz szerokiego dostępu do istniejących w uczelniach warsztatów badawczych;

● uwzględnienia w metodach działania współpracy w zakresie tworzenia wspólnych systemów akredytacji z uczelniami o podobnym poziomie naukowym, ich stowarzyszeniami lub stworzonymi przez nie instytucjami akredytacyjnymi oraz systemu mobilności studentów;

● rozszerzenia UKA złożonej z przedstawicieli sygnatariuszy o jedną osobę desygnowaną przez KRUP;

● zapisu, że KRUP powołuje przewodniczącego Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.

● KRUP zapoznała się z założeniami Uniwersyteckiego Porozumienia Informatycznego i upoważniła prof. Jana Madeya, prorektora Uniwersytetu Warszawskiego, do przygotowania w porozumieniu z prorektorami uniwersytetów zmodyfikowanego projektu konsorcjum komputerowo-informatycznego. Projekt zostanie przedstawiony na spotkaniu prorektorów w Kazimierzu (7 – 8 listopada br.) i na posiedzeniu KRUP.

● KRUP przyjął uchwałę w sprawie mobilności studentów:

UCHWAŁA

W SPRAWIE STWORZENIA SYSTEMU MOBILNOŚCI STUDENTÓW Z 11 PAŹDZIERNIKA 1999 R.

Konferencja Rektorów Uniwersytetów, dbając o wysoką jakość i wszechstronność kształcenia i rozwoju oraz szerokiego dostępu do warsztatów badawczych, postanawia stworzyć system mobilności studentów.

KRUP zobowiązuje Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną do opracowania założeń tego systemu w terminie 2 miesięcy od daty podjęcia niniejszej uchwały.

● KRUP zapoznała się z projektem wprowadzenia zapisu do ustawy o szkolnictwie wyższym umożliwiającego uczelniom publicznym emitowanie obligacji.

● KRUP przyjęła stanowisko w sprawie poparcia inicjatywy Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych prowadzonych przez prof. Jerzego Axera (Uniwersytet Warszawski):

STANOWISKO

W SPRAWIE MIĘDZYUCZELNIANYCH STUDIÓW HUMANISTYCZNYCH

Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich wita z radością inicjatywę utworzenia Międzyuczelnianych Indywidualnych Studiów Humanistycznych (MISH) podjętą przez rektorów Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, którzy w maju 1999 roku podpisali w tej sprawie porozumienie. Celem tego przedsięwzięcia jest stworzenie eksperymentalnej, niekonwencjonalnej formy kształcenia dla najzdolniejszych i najbardziej utalentowanych studentów. Polega ona na interdyscyplinarnych studiach, wykraczających poza ramy jednego wydziału i jednej uczelni. Jej wzorem są podobne programy, realizowane w USA i krajach Unii Europejskiej, a także w Kolegium MISH, utworzone przed kilku laty przez prof. dra hab. Jerzego Axera w Uniwersytecie Warszawskim i cieszące się dużym uznaniem wśród studentów i profesorów. Uznając wielkie znaczenie powołania Międzyuczelnianych Indywidualnych Studiów Humanistycznych dla szkolnictwa wyższego w Polsce i w przekonaniu, że MISH tworzyć będzie standardy kształcenia uniwersyteckiego na miarę XXI wieku, Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich postanawia rozstrzygnąć opiekę nad tą inicjatywą.

Z KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

PROJEKT NOWELIZACJI USTAWY O KBN ZAACEPTOWANY

● Rada Ministrów na swym posiedzeniu 19 października br. m. in. zaakceptowała projekt nowelizacji ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych. Propozycja nowelizacji ustawy wynika z dostosowania przepisów do Konstytucji oraz innych ustaw, w tym do regulacji ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o działach administracji rządowej.

● Do najważniejszych propozycji zmian należą:

● ustalenie zakresu zadań i obowiązków Przewodniczącego KBN, będącego dysponentem środków ustalonych w budżecie państwa na naukę, przedstawianie przez niego Radzie Ministrów projektów założeń polityki naukowej i innowacyjnej państwa, a także materiałów do ustawy budżetowej;

● sformułowanie definicji badań naukowych, prac rozwojowych i działalności innowacyjnej, co pozwoli dostosować nazewnictwo w tej dziedzinie do standardów Unii Europejskiej;

● zmiana struktury organizacyjnej KBN - w miejsce dwóch komisji (Badań Podstawowych i Badań Stosowanych) będzie działało 12 zespołów, do których wybiera się 60 przedstawicieli poszczególnych dyscyplin naukowych;

● propozycja powołania Zespołu Badań na rzecz Obronności i Bezpieczeństwa oraz Zespołu ds. Działalności Wspomagającej Badania;

● przyznawanie środków budżetowych na naukę nadal będzie się odbywać drogą uchwał, po przeprowadzeniu konkursu wniosków lub ofert, które będą oceniane przez ekspertów i recenzentów, sekcje oraz przez właściwe merytorycznie zespoły reprezentujące poszczególne dyscypliny naukowe. Liczba i zakres zadań objętych finansowaniem będzie

uzależniona od wielkości środków przewidzianych w budżecie państwa na naukę.

PROJEKT USTAWY BUDŻETOWEJ NA ROK 2000

● Wydatki na badania naukowe zwiększą się realnie o 5,2 proc. i wyniosą 3.050.506 zł. Udział wydatków działu 77 - Nauka w produkcie krajowym brutto (PKB) wyniesie 0,451 proc. (0,437 proc. w roku 1999).

ZASADY OCENY I KATEGORYZACJI JEDNOSTEK

● KBN na posiedzeniu 20 października br. zaaprobował projekt zasad oceny i kategoryzacji jednostek naukowych i jednostek badawczo-rozwojowych w roku 2000 dla Zespołu Nauk Biologicznych, Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska (P-04).

UDZIAŁ POLSKICH JEDNOSTEK W V PROGRAMIE RAMOWYM UE

● Według Komisji Europejskiej na pierwsze konkursy ogłoszone w marcu br. wpłynęło około 10000 propozycji, z których około 2800 może otrzymać dofinansowanie. Ocenia się, że z udziałem polskich jednostek zgłoszono ponad 500 wniosków.

WYBORY DO KBN

● Sekretarz Komisji Wyborczej poinformował o rozpoczęciu wyborów do zespołów komisji Komitetu Badań Naukowych czwartej kadencji. Dziesięcioosobowa komisja została powołana zarządzeniem Przewodniczącego KBN z 21 września, zaś 29 września odbyło się jej pierwsze posiedzenie. Kandydatów można zgłaszać do 20 grudnia br.